

Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 05-02-040/25-14371/2

Podgorica, 10.06.2025. godine

Za: MINISTARSTVO REGIONALNO-INVESTICIONOG RAZVOJA I SARADNJE SA NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA, Cetinjski put bb, Podgorica

gospodinu, Ernadu Suljeviću, ministru

Predmet: Mišljenje na Predlog programa investicija za 2025. godinu

Veza: Vaš akt broj: 01-063/25-657 od 06.05.2025. godine i 01-063/25-657/3 od 26.05.2025. godine i

Poštovani gospodine Suljeviću,

Povodom *Predloga programa investicija za 2025. godinu*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Uvidom u dostavljeni akt, utvrđeno je da se predloženi Program odnosi na dalji razvoj mikro i malih preduzeća i povećanje njihove produktivnosti, a u cilju stvaranja otpornije, konkurentnije i proizvodno orijentisanije privrede. Naime, specifični ciljevi Programa su sljedeći: 1) podsticanje investicione aktivnosti kroz ulaganja u nabavku opreme u cilju unapređenja proizvodnih procesa i pružanja usluga; 2) podsticanje razvoja preduzetništva u nedovoljno razvijenim opštinama kroz posebne intenzitete podrške; 3) podsticanje razvoja preduzetništva kod žena i mladih kroz posebne podsticajne mehanizme podrške, podizanje nivoa automatizacije poslovnih procesa, nivoa znanja upravljačkih i operativnih struktura kod preduzeća kao rezultat digitalizacije poslovnih procesa.

Na tekst Predloga programa i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

U tekstu dostavljenog akta i Izvještaju o analizi uticaja propisa u dijelu procjene fiskalnog uticaja, navodi se da su za implementaciju predmetnog Predloga potrebna finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore u ukupnom iznosu 1,2 mil.€, od čega 700.000,00€ za realizaciju Programске linije za podršku ključnim investicijama i 500.000,00€ za realizaciju Programске linije za mala i održiva ulaganja. Nadalje, navedeni iznos finansijskih sredstava opredijeljen je Zakonom o budžetu Crne Gore za 2025. godinu kod Ministarstva regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama (organizacioni kod 43001), u okviru aktivnosti Normativni poslovi u oblasti industrijskog i regionalnog razvoja (programski kod 15 030 008 001), na izdatku 4319 - Ostali transferi institucijama. Takođe, implementacijom predmetnog Predloga ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.

Shodno navedenom, a imajući u vidu da su finansijska sredstva opredijeljena i raspoloživa kod Ministarstva regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama Zakonom o budžetu za 2025. godinu, Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta, nema primjedbi na *Predlog programa podrške investicijama za 2025. godinu*.

S poštovanjem,

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama

NAZIV PROPISA

Program podrške investicijama za 2025. godinu

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Diversifikacija ekonomije, jačanje njene konkurentnosti kroz intenziviranje sprovođenja strukturnih reformi i **unapređenje poslovnog ambijenta**, ciljevi su oko kojih postoji konsenzus Vlade, privrede i akademske zajednice.

Svjesni i saglasni da je Crnoj Gori neophodna snažna diverzifikacija i jačanje domaće proizvodnje, kako bi se moglo govoriti o održivom ekonomskom rastu, ali istovremeno poštujući **principe ravnomjernog regionalnog razvoja**, kreira se **Program podrške investicijama za 2025. godinu**, gdje će posebna pažnja biti usmjerena na efikasnije korišćenje raspoloživih resursa, u cilju podizanja nivoa konkurentnosti mikro i malih preduzeća putem investiranja u nove tehnologije i primjenu inovativnih rješenja, kako bi dobili proizvode koji će svojom upotrebom vrijednošću biti dovoljno konkurentni, kako na domaćem, tako i regionalnom i međunarodnom nivou.

Dakle, pored posebnih uslova za preduzeća iz **opština sa niskim indeksom razvijenosti**, akcenat je stavljen i na razvoj **preduzetništva mladih, žena u biznisu i zelenih biznisa** kao bitnih segmenata na kojima počiva razvoj dinamične, inovativne i izvozno orjentisane ekonomije.

U cilju ostvarivanja postavljenih ekonomskih ciljeva, a poštujući preporuke EU u ovoj oblasti, vjerujemo da ćemo sprovođenjem konkretnijih mjera i aktivnosti, kroz definisane programske linije u okviru Programa podrške investicijama za 2025. godinu, doprinijeti intenzivnijem razvoju crnogorske privrede i boljem pozicioniranju privrednih subjekata na međunarodnom tržištu.

S obzirom da privrednici već godinama smatraju pristup izvorima finansiranja kao jednu od barijera, Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama je u cilju poboljšanja pristupa izvorima finansiranja, kreiralo Program podrške investicijama, koji će imati za cilj snaženje privredne aktivnosti uz jačanje konkurentnosti domaćih proizvoda i usluga kroz **podršku investicijama u opremu**.

Investicije obuhvataju sve vrste ulaganja u nove kapacitete, kao i za proširenja, dogradnju, modernizaciju postojećih ili zamjenu zastarjelih, istrošenih ili slučajnom štetom uništenih kapaciteta.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Opšti cilj Programa je dalji razvoj mikro i malih preduzeća i povećanje njihove produktivnosti koja treba da doprinese stvaranju otpornije, konkurentnije i proizvodno orijentisane privrede.

Specifični ciljevi Programa su:

- podsticanje investicione aktivnosti kroz ulaganja u nabavku opreme u cilju unapređenja proizvodnih procesa i pružanja usluga;
- podsticanje razvoja preduzetništva u nedovoljno razvijenim opštinama kroz posebne intenzitete podrške;
- podsticanje razvoja preduzetništva kod žena i mladih kroz posebne podsticajne mehanizme podrške;
- podizanje nivoa automatizacije poslovnih procesa, nivoa znanja upravljačkih i operativnih struktura kod preduzeća kao rezultat digitalizacije poslovnih procesa.

Program podrške investicijama za 2025. godinu obuhvata **dvije programske linije**, kojima će se kroz uvećane iznose podrške naglasiti značaj ravnomjernog regionalnog razvoja, ali zadržavajući posebne podsticajne mehanizme podrške za ekonomsko osnaživanje mladih i žena u biznisu. Kako bi se podstakla razvojna komponenta biznisa i smanjile regionalne razlike, a istovremeno doprinijelo povećanju produktivnosti preduzeća koja posluju u nedovoljno razvijenim opštinama Crne Gore, Programom su predviđeni posebni intenziteti finansijske podrške usmjereni upravo na **razvoj nedovoljno razvijenih opština**, shodno Indeksu razvijenosti jedinica lokalne samouprave.

Pored nacionalnih strateških dokumenata, osnov za definisanje politika i mjera za jačanje konkurentnosti MMSP uključuje i ključne politike za primjenu najboljih praksi u Evropskoj uniji, pa je u tom kontekstu analiziran dokument **Industrijska strategija za globalno konkurentnu, zelenu i digitalnu Evropu**. U cilju podsticaja inkluzivnog ekonomskog razvoja i uspostavljanja pravednog održivog razvoja, poseban osvrt je bio na analizi dokumenata: **Evropski zeleni dogovor, Zelena agenda 2030, Strategija razvoja Jugoistočne Evrope 2020-2030**, kao i specifičnih EU finansijskih programa. Generalni fokus sprovođenja ovih politika i programa je na jačanju i izgradnji kapaciteta MMSP sektora, u cilju lakšeg pristupa jedinstvenom tržištu, programima finansiranja u EU, te njihovom ubrzanom prilagođavanju na digitalnu i zelenu tranziciju.

Kada su u pitanju nacionalni strateški dokumenti, Program podrške investicijama je usklađen sa Programom ekonomskih reformi za period 2024-2026, Industrijskom politikom 2024-2028, Strategijom regionalnog razvoja Crne Gore 2023-2027, Nacionalnom strategijom održivog razvoja do 2030, Strategijom razvoja mikro, malih i srednjih preduzeća 2023-2026, kao i Strategijom pametne specijazacije 2019-2024.

Takođe, Program predstavlja državnu pomoć u smislu člana 2. Zakona o kontroli državne pomoći („Službeni list Crne Gore“ br.12/18) i Pravilnika o listi pravila državne pomoći – Prilog 7a.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

Razvoj i unapređenje sektora mikro i malih preduzeća kao generatora novih ideja, proizvoda i radnih mjesta, sa posebnim fokusom na proizvodnju, predstavlja preduslov za podizanje nivoa konkurentnosti privrede u cjelini. Povećanje konkurentnosti ima presudnu ulogu kako u kratkoročnom, tako i u dugoročnom privrednom razvoju, stvarajući snažnu i izvezno orijentisanu privredu, jačajući njeno integrisanje i prepoznatljivost na evropskom i svjetskom tržištu.

Prateći trendove potreba, inputa i interesovanja crnogorskih privrednika prethodnih godina, a naročito imajući u vidu konstantne izazove i barijere sa kojima se suočava ova sektor, **Program podrške investicijama** je prilagođen aktuelnom trenutku, i u kratkom roku će dati snažne pozitivne rezultate.

U cilju povećanja konkurentnosti privrednih subjekata, programske linije za podršku ključnim investicijama i malim i održivim investicijama podstiču razvoj preduzetništva, jačaju proizvodne kapacitete i unapređuju poslovanje privrednih subjekata, a naročito mikro i malih preduzeća, sa posebnim akcentom na mlade, žene i manje razvijene jedinice lokalne samouprave, dajući konstantan doprinos povećanju broja radnih mjesta i izvozu kroz nabavku opreme.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Predmetnim Programom, odnosno pojedinačnim programskim linijama kojima se predviđa finansijska podrška u vidu dodjele sredstava za investiranje u opremu, direktno će se uticati na povećanje konkurentnosti, jačanje proizvodnih kapaciteta, smanjenje regionalnih razlika, i ujednačeniji privredni razvoj.

Posebna pažnja biće posvećena ravnomjernijem regionalnom razvoju, ali i podsticanju razvoja preduzetništva mladih i žena u biznisu.

Nema troškova za građane i privredu, na osnovu primjene predmetnog Programa.

Predmetni Program neće dovesti do stvaranja biznis barijera. Što se tiče administrativne opterećenosti, ona se odnosi na dio dokumentacije koju je neophodno da dostave aplikanti koji podnose prijavu u okviru Javnog poziva, a kasnije u slučaju odobrenih aplikacija potrebno je redovno dostavljati dokaze o realizaciji aktivnosti kako bi se stekli uslovi za dodjelu sredstava finansijske podrške. Ovaj segment je pojednostavljen, jer će se dio neophodne dokumentacije pribavljati po službenoj dužnosti, što će skratiti rokove u pogledu evaluacije i odobrenja zahtjeva, kao i dinamike u pogledu isplate istih.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proistići finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

Ukupan budžet opredijeljen za realizaciju Programa podrške investicijama za 2025. godinu je 1.2.mil €, dok su pojedinačni iznosi, kao i intenziteti podrške definisani pojedinačnim programskim linijama.

Finansijska sredstva se isplaćuju po principu refundacije, jednokratno.

1. Ukupan budžet za realizaciju Programske linije za podršku ključnim investicijama iznosi **700.000,00 €**.

Ulaganja u definisani predmet podrške u visini od **30.000,00 do 90.000,00 € bez PDV-a**.

Kad je u pitanju intenzitet podrške, on se definiše

- **u visini do 50% iznosa opravdanih troškova bez PDV-a, u minimalnom iznosu od 15.000,00 €, a u maksimalnom iznosu do 45.000,00 € bez PDV-a.**
- Ukoliko u osnivačkoj strukturi preduzeća u vlasništvu od minimum 50% učestvuju osobe ženskog pola i/ili osobe koje imaju do navršanih 35 godina starosti, kao i za privredne subjekte koji su registrovani i obavljaju djelatnost u jedinicama lokalnih samouprava (JLS) sa indeksom razvijenosti od 75% do 100%, intenzitet maksimalne podrške iznosi **do 70% iznosa opravdanih troškova bez PDV-a, odnosno u maksimalnom iznosu do 63.000,00 €, a za privredne subjekte koji su registrovani i obavljaju djelatnost u jedinicama lokalnih samouprava (JLS) sa indeksom razvijenosti do 75%, intenzitet maksimalne podrške iznosi do 80% iznosa opravdanih troškova bez PDV-a, odnosno u maksimalnom iznosu do 72.000,00 €.**

2. Ukupan budžet za realizaciju Programske linije za mala i održiva ulaganja iznosi **500.000,00 €**.

Ulaganja u definisani predmet podrške u visini od **10.000,00 do 30.000,00 € bez PDV-a**.

Kad je u pitanju intenzitet podrške, on se definiše

- **u visini do 50% iznosa opravdanih troškova bez PDV-a, u minimalnom iznosu od 5.000,00 €, a u maksimalnom iznosu do 15.000,00 € bez PDV-a.**

- Ukoliko u osnivačkoj strukturi preduzeća u vlasništvu od minimum 50%, učestvuju osobe ženskog pola i/ili osobe koje imaju do navršenih 35 godina starosti, kao i za privredne subjekte koji su registrovani i obavljaju djelatnost u jedinicama lokalnih samouprava (JLS) sa indeksom razvijenosti od 75% do 100%, intenzitet maksimalne podrške iznosi **do 70% iznosa opravdanih troškova bez PDV-a**, odnosno **u maksimalnom iznosu do 21.000,00 €**, a za privredne subjekte koji su registrovani i obavljaju djelatnost u jedinicama lokalnih samouprava (JLS) sa indeksom razvijenosti do 75%, intenzitet maksimalne podrške iznosi **do 80% iznosa opravdanih troškova bez PDV-a**, odnosno **u maksimalnom iznosu do 24.000,00 €**.

Sredstva za sprovođenje programa su opredijeljena budžetom za 2025. godinu u okviru organizacionog koda 43001 - Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama, na poziciji: 15 030 - Industrijski i regionalni razvoj, Potprogram 15 030 008 - Unaprjeđenje i implementacija zakonodavnog okvira za efikasniji industrijski i regionalni razvoj, Aktivnost 15 030 008 001 - Normativni poslovi u oblasti industrijskog i regionalnog razvoja, pozicija 4319 - Ostali transferi institucijama.

Implementacijom ovog Programa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.

Program se usvaja od strane Vlade CG, uz prethodna pribavljena mišljenja i saglasnost Ministarstva finansija, Generalnog sekretarijata Vlade i Agencije za zaštitu konkurencije.

Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama će formirati Komisiju koja vrši pregled i administrativnu provjeru ispravnosti primljenih prijava, pribavlja dodatne podatke/dokumentaciju po službenoj dužnosti, evaluira i vrši selekciju zahtjeva, i predlaže donošenje odluke o odobrenju/odbijanju zahtjeva prema redoslijedu prijema.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

Nije korišćena eksterna ekspertiska podrška u pripremi predmetnog Programa.

Redovne konsultacije obavljamo sa privrednicima, kao i sa korisnicima prethodnih programa podrške u cilju prevazilaženja postojećih problema i barijera. Glavni rezultati konsultacija i predlozi koji su prihvaćeni odnosili su se na potrebu za podrškom u proizvodnom sektoru u dijelu nabavke opreme, fokusiranju na sektor mikro i malih preduzeća, kao i veće poštovanje principa ravnomjernog regionalnog razvoja.

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama, prije donošenja odluke o refundaciji sredstava, obavlja **obavezan monitoring odnosno terensku kontrolu** neposrednim uvidom na lokaciji poslovnih objekata podnosioca prijave.

Privredni subjekt je u obavezi da na kraju svake godine, u periodu od tri godine, po zahtjevu Ministarstva regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama, od dana odobrenja sredstava, dostavlja izvještaje o efektima korišćenja sredstava finansijske podrške

(povećanje broja zaposlenih, proširenje asortimana, povećanje obima i vrijednosti prometa, povećanje produktivnosti, poboljšanje plasmana na inostrana tržišta, i sl.).

Nakon dobijene finansijske podrške, privredni subjekt dužan je da na zahtjev Ministarstva regionalno-investicionog razvoja i Agencije za zaštitu konkurencije, a u periodu od tri godine od dana odobrenja bespovratne podrške, omogući uvid u finansijsku dokumentaciju i pristup opremi na poslovnoj lokaciji.

Kriterijumi, odnosno indikatori kojima se prate ostvareni efekti su:

- Broj ugovorenih subvencija – projekata /Broj podržanih preduzećaBroj novootvorenih radnih mjesta – i povećanje %
- Povećanje prodaje na domaćem i inostranom tržištu u %
- Proširenje asortimana %
- Povećanje obima i vrijednosti prometa %
- Povećanje produktivnosti poslovanja %
- Povećanje profitabilnosti poslovanja %

Izveštaj o realizaciji Programa će biti sastavni dio godišnjeg izvještaja o radu Ministarstva regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama. Ministarstvo može po potrebi sačinjavati periodične informacije o implementaciji Programa, odnosno programskih linija. U skladu sa prirodom dinamike realizacije dodijeljene podrške i očekivanih efekata, evaluacija Programa će se raditi nakon druge, odnosno treće godine implementacije Programa podrške investicijama za 2025. godinu.

Datum i mjesto

5. 5. 2025. godine Podgorica

Starješina

Ernad Suljević, ministar

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama

NAZIV PROPISA

Program podrške investicijama za 2025. godinu

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Diversifikacija ekonomije, jačanje njene konkurentnosti kroz intenziviranje sprovođenja strukturnih reformi i **unapređenje poslovnog ambijenta**, ciljevi su oko kojih postoji konsenzus Vlade, privrede i akademske zajednice.

Svjesni i saglasni da je Crnoj Gori neophodna snažna diverzifikacija i jačanje domaće proizvodnje, kako bi se moglo govoriti o održivom ekonomskom rastu, ali istovremeno poštujući **principe ravnomjernog regionalnog razvoja**, kreira se **Program podrške investicijama za 2025. godinu**, gdje će posebna pažnja biti usmjerena na efikasnije korišćenje raspoloživih resursa, u cilju podizanja nivoa konkurentnosti mikro i malih preduzeća putem investiranja u nove tehnologije i primjenu inovativnih rješenja, kako bi dobili proizvode koji će svojom upotrebom vrijednošću biti dovoljno konkurentni, kako na domaćem, tako i regionalnom i međunarodnom nivou.

Dakle, pored posebnih uslova za preduzeća iz **opština sa niskim indeksom razvijenosti**, akcenat je stavljen i na razvoj **preduzetništva mladih, žena u biznisu i zelenih biznisa** kao bitnih segmenata na kojima počiva razvoj dinamične, inovativne i izvozno orjentisane ekonomije.

U cilju ostvarivanja postavljenih ekonomskih ciljeva, a poštujući preporuke EU u ovoj oblasti, vjerujemo da ćemo sprovođenjem konkretnijih mjera i aktivnosti, kroz definisane programske linije u okviru Programa podrške investicijama za 2025. godinu, doprinijeti intenzivnijem razvoju crnogorske privrede i boljem pozicioniranju privrednih subjekata na međunarodnom tržištu.

S obzirom da privrednici već godinama smatraju pristup izvorima finansiranja kao jednu od barijera, Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama je u cilju poboljšanja pristupa izvorima finansiranja, kreiralo Program podrške investicijama, koji će imati za cilj snaženje privredne aktivnosti uz jačanje konkurentnosti domaćih proizvoda i usluga kroz **podršku investicijama u opremu**.

Investicije obuhvataju sve vrste ulaganja u nove kapacitete, kao i za proširenja, dogradnju, modernizaciju postojećih ili zamjenu zastarjelih, istrošenih ili slučajnom štetom uništenih kapaciteta.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navedi usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Opšti cilj Programa je dalji razvoj mikro i malih preduzeća i povećanje njihove produktivnosti koja treba da doprinese stvaranju otpornije, konkurentnije i proizvodno orijentisane privrede.

Specifični ciljevi Programa su:

- podsticanje investicione aktivnosti kroz ulaganja u nabavku opreme u cilju unapređenja proizvodnih procesa i pružanja usluga;
- podsticanje razvoja preduzetništva u nedovoljno razvijenim opštinama kroz posebne intenzitete podrške;
- podsticanje razvoja preduzetništva kod žena i mladih kroz posebne podsticajne mehanizme podrške;
- podizanje nivoa automatizacije poslovnih procesa, nivoa znanja upravljačkih i operativnih struktura kod preduzeća kao rezultat digitalizacije poslovnih procesa.

Program podrške investicijama za 2025. godinu obuhvata **dvije programske linije**, kojima će se kroz uvećane iznose podrške naglasiti značaj ravnomjernog regionalnog razvoja, ali zadržavajući posebne podsticajne mehanizme podrške za ekonomsko osnaživanje mladih i žena u biznisu. Kako bi se podstakla razvojna komponenta biznisa i smanjile regionalne razlike, a istovremeno doprinijelo povećanju produktivnosti preduzeća koja posluju u nedovoljno razvijenim opštinama Crne Gore, Programom su predviđeni posebni intenziteti finansijske podrške usmjereni upravo na **razvoj nedovoljno razvijenih opština**, shodno Indeksu razvijenosti jedinica lokalne samouprave.

Pored nacionalnih strateških dokumenata, osnov za definisanje politika i mjera za jačanje konkurentnosti MMSP uključuje i ključne politike za primjenu najboljih praksi u Evropskoj uniji, pa je u tom kontekstu analiziran dokument **Industrijska strategija za globalno konkurentnu, zelenu i digitalnu Evropu**. U cilju podsticaja inkluzivnog ekonomskog razvoja i uspostavljanja pravednog održivog razvoja, poseban osvrt je bio na analizi dokumenata: **Evropski zeleni dogovor, Zelena agenda 2030, Strategija razvoja Jugoistočne Evrope 2020-2030**, kao i specifičnih EU finansijskih programa. Generalni fokus sprovođenja ovih politika i programa je na jačanju i izgradnji kapaciteta MMSP sektora, u cilju lakšeg pristupa jedinstvenom tržištu, programima finansiranja u EU, te njihovom ubrzanom prilagođavanju na digitalnu i zelenu tranziciju.

Kada su u pitanju nacionalni strateški dokumenti, Program podrške investicijama je usklađen sa Programom ekonomskih reformi za period 2024-2026, Industrijskom politikom 2024-2028, Strategijom regionalnog razvoja Crne Gore 2023-2027, Nacionalnom strategijom održivog razvoja do 2030, Strategijom razvoja mikro, malih i srednjih preduzeća 2023-2026, kao i Strategijom pametne specijalizacije 2019-2024.

Takođe, Program predstavlja državnu pomoć u smislu člana 2. Zakona o kontroli državne pomoći („Službeni list Crne Gore“ br.12/18) i Pravilnika o listi pravila državne pomoći – Prilog 7a.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- **Obrazložiti preferiranu opciju?**

Razvoj i unapređenje sektora mikro i malih preduzeća kao generatora novih ideja, proizvoda i radnih mjesta, sa posebnim fokusom na proizvodnju, predstavlja preduslov za podizanje nivoa konkurentnosti privrede u cjelini. Povećanje konkurentnosti ima presudnu ulogu kako u kratkoročnom, tako i u dugoročnom privrednom razvoju, stvarajući snažnu i izvozno orijentisanu privredu, jačajući njeno integrisanje i prepoznatljivost na evropskom i svjetskom tržištu.

Prateći trendove potreba, inputa i interesovanja crnogorskih privrednika prethodnih godina, a naročito imajući u vidu konstantne izazove i barijere sa kojima se suočava ova sektor, **Program podrške investicijama** je prilagođen aktuelnom trenutku, i u kratkom roku će dati snažne pozitivne rezultate.

U cilju povećanja konkurentnosti privrednih subjekata, programske linije za podršku ključnim investicijama i malim i održivim investicijama podstiču razvoj preduzetništva, jačaju proizvodne kapacitete i unapređuju poslovanje privrednih subjekata, a naročito mikro i malih preduzeća, sa posebnim akcentom na mlade, žene i manje razvijene jedinice lokalne samouprave, dajući konstantan doprinos povećanju broja radnih mjesta i izvozu kroz nabavku opreme.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

Predmetnim Programom, odnosno pojedinačnim programskim linijama kojima se predviđa finansijska podrška u vidu dodjele sredstava za investiranje u opremu, direktno će se uticati na povećanje konkurentnosti, jačanje proizvodnih kapaciteta, smanjenje regionalnih razlika, i ujednačeniji privredni razvoj.

Posebna pažnja biće posvećena ravnomjernijem regionalnom razvoju, ali i podsticanju razvoja preduzetništva mladih i žena u biznisu.

Nema troškova za građane i privredu, na osnovu primjene predmetnog Programa.

Predmetni Program neće dovesti do stvaranja biznis barijera. Što se tiče administrativne opterećenosti, ona se odnosi na dio dokumentacije koju je neophodno da dostave aplikanti koji podnose prijavu u okviru Javnog poziva, a kasnije u slučaju odobrenih aplikacija potrebno je redovno dostavljati dokaze o realizaciji aktivnosti kako bi se stekli uslovi za dodjelu sredstava finansijske podrške. Ovaj segment je pojednostavljen, jer će se dio neophodne dokumentacije pribavljati po službenoj dužnosti, što će skratiti rokove u pogledu evaluacije i odobrenja zahtjeva, kao i dinamike u pogledu isplate istih.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

Ukupan budžet opredijeljen za realizaciju Programa podrške investicijama za 2025. godinu je 1.2.mil €, dok su pojedinačni iznosi, kao i intenziteti podrške definisani pojedinačnim programskim linijama.

Finansijska sredstva se isplaćuju po principu refundacije, jednokratno.

1. Ukupan budžet za realizaciju Programske linije za podršku ključnim investicijama iznosi **700.000,00 €**.

Ulaganja u definisani predmet podrške u visini od **30.000,00 do 90.000,00 € bez PDV-a**.

Kad je u pitanju intenzitet podrške, on se definiše

- **u visini do 50% iznosa opravdanih troškova bez PDV-a, u minimalnom iznosu od 15.000,00 €, a u maksimalnom iznosu do 45.000,00 € bez PDV-a.**
- Ukoliko u osnivačkoj strukturi preduzeća u vlasništvu od minimum 50% učestvuju osobe ženskog pola i/ili osobe koje imaju do navršenih 35 godina starosti, kao i za privredne subjekte koji su registrovani i obavljaju djelatnost u jedinicama lokalnih samouprava (JLS) sa indeksom razvijenosti od 75% do 100%, intenzitet maksimalne podrške iznosi **do 70% iznosa opravdanih troškova bez PDV-a, odnosno u maksimalnom iznosu do 63.000,00 €, a za privredne subjekte koji su registrovani i obavljaju djelatnost u jedinicama lokalnih samouprava (JLS) sa indeksom razvijenosti do 75%, intenzitet maksimalne podrške iznosi do 80% iznosa opravdanih troškova bez PDV-a, odnosno u maksimalnom iznosu do 72.000,00 €.**

2. Ukupan budžet za realizaciju Programske linije za mala i održiva ulaganja iznosi **500.000,00 €**.

Ulaganja u definisani predmet podrške u visini od **10.000,00 do 30.000,00 € bez PDV-a**.

Kad je u pitanju intenzitet podrške, on se definiše

- **u visini do 50% iznosa opravdanih troškova bez PDV-a, u minimalnom iznosu od 5.000,00 €, a u maksimalnom iznosu do 15.000,00 € bez PDV-a.**

- Ukoliko u osnivačkoj strukturi preduzeća u vlasništvu od minimum 50%, učestvuju osobe ženskog pola i/ili osobe koje imaju do navršenih 35 godina starosti, kao i za privredne subjekte koji su registrovani i obavljaju djelatnost u jedinicama lokalnih samouprava (JLS) sa indeksom razvijenosti od 75% do 100%, intenzitet maksimalne podrške iznosi **do 70% iznosa opravdanih troškova bez PDV-a, odnosno u maksimalnom iznosu do 21.000,00 €**, a za privredne subjekte koji su registrovani i obavljaju djelatnost u jedinicama lokalnih samouprava (JLS) sa indeksom razvijenosti do 75%, intenzitet maksimalne podrške iznosi **do 80% iznosa opravdanih troškova bez PDV-a, odnosno u maksimalnom iznosu do 24.000,00 €**.

Sredstva za sprovođenje programa su opredijeljena budžetom za 2025. godinu u okviru organizacionog koda 43001 - Ministarstvo regionalno - investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama, na poziciji: 15 030 - Industrijski i regionalni razvoj, Potprogram 15 030 008 - Unaprjeđenje i implementacija zakonodavnog okvira za efikasniji industrijski i regionalni razvoj, Aktivnost 15 030 008 001 - Normativni poslovi u oblasti industrijskog i regionalnog razvoja, pozicija 4319 - Ostali transferi institucijama.

Implementacijom ovog Programa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.

Program se usvaja od strane Vlade CG, uz prethodna pribavljena mišljenja i saglasnost Ministarstva finansija, Generalnog sekretarijata Vlade i Agencije za zaštitu konkurencije.

Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama će formirati Komisiju koja vrši pregled i administrativnu provjeru ispravnosti primljenih prijava, pribavlja dodatne podatke/dokumentaciju po službenoj dužnosti, evaluira i vrši selekciju zahtjeva, i predlaže donošenje odluke o odobrenju/odbijanju zahtjeva prema redoslijedu prijema.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

Nije korišćena eksterna ekspertska podrška u pripremi predmetnog Programa.

Redovne konsultacije obavljamo sa privrednicima, kao i sa korisnicima prethodnih programa podrške u cilju prevazilaženja postojećih problema i barijera. Glavni rezultati konsultacija i predlozi koji su prihvaćeni odnosili su se na potrebu za podrškom u proizvodnom sektoru u dijelu nabavke opreme, fokusiranju na sektor mikro i malih preduzeća, kao i veće poštovanje principa ravnomjernog regionalnog razvoja.

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama, prije donošenja odluke o refundaciji sredstava, obavlja **obavezan monitoring odnosno terensku kontrolu** neposrednim uvidom na lokaciji poslovnih objekata podnosioca prijave.

Privredni subjekt je u obavezi da na kraju svake godine, u periodu od tri godine, po zahtjevu Ministarstva regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama, od dana odobrenja sredstava, dostavlja izvještaje o efektima korišćenja sredstava finansijske podrške

(povećanje broja zaposlenih, proširenje asortimana, povećanje obima i vrijednosti prometa, povećanje produktivnosti, poboljšanje plasmana na inostrana tržišta, i sl.).

Nakon dobijene finansijske podrške, privredni subjekt dužan je da na zahtjev Ministarstva regionalno-investicionog razvoja i Agencije za zaštitu konkurencije, a u periodu od tri godine od dana odobrenja bespovratne podrške, omogući uvid u finansijsku dokumentaciju i pristup opremi na poslovnoj lokaciji.

Kriterijumi, odnosno indikatori kojima se prate ostvareni efekti su:

- Broj ugovorenih subvencija – projekata /Broj podržanih preduzećaBroj novootvorenih radnih mjesta – i povećanje %
- Povećanje prodaje na domaćem i inostranom tržištu u %
- Proširenje asortimana %
- Povećanje obima i vrijednosti prometa %
- Povećanje produktivnosti poslovanja %
- Povećanje profitabilnosti poslovanja %

Izveštaj o realizaciji Programa će biti sastavni dio godišnjeg izvještaja o radu Ministarstva regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama. Ministarstvo može po potrebi sačinjavati periodične informacije o implementaciji Programa, odnosno programskih linija. U skladu sa prirodom dinamike realizacije dodijeljene podrške i očekivanih efekata, evaluacija Programa će se raditi nakon druge, odnosno treće godine implementacije Programa podrške investicijama za 2025. godinu.

Datum i mjesto

26. 5. 2025. godine Podgorica

Starješina

Ernad Suljević, ministar

Crna Gora
Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja
i saradnje sa nevladinim organizacijama

**PROGRAM PODRŠKE INVESTICIJAMA
ZA 2025. GODINU**

Podgorica, maj 2025. godine

SADRŽAJ

LISTA TERMINA I SKRAĆENICA.....	2
UVOD	3
1. OPIS STANJA.....	4
2. PRIORITETI ZA RAZVOJ.....	7
3. CILJEVI PROGRAMA	7
4. PREDMET PROGRAMA	8
5. USKLAĐENOST PROGRAMA SA STRATEŠKIM DOKUMENTIMA.....	9
6. FINANSIJSKI OKVIR	10
6.1. Opravdani troškovi.....	13
6.2. Neprihvatljivi troškovi	Error! Bookmark not defined.
7. PROCEDURA SPROVOĐENJA PROGRAMA.....	14
7.1. Raspisivanje Javnog poziva	14
7.2. Opšti uslovi za učešće	14
7.3. Podržani sektori i djelatnosti	16
7.4. Podnošenje prijave i potrebna dokumentacija	16
7.5. Razmatranje podnešenih prijave	18
7.6. Refundacija opravdanih troškova i monitoring	18
8. IZVJEŠTAVANJE I EVALUACIJA PROGRAMA	20
9. PROMOCIJA PROGRAMA.....	20
10. PROGRAMSKE LINIJE.....	21
PROGRAMSKA LINIJA ZA PODRŠKU KLJUČNIM INVESTICIJAMA.....	21
PROGRAMSKA LINIJA ZA PODRŠKU MALIM I ODRŽIVIM ULAGANJIMA.....	23

Lista termina i skraćenica:

Javni poziv	Javni poziv za sufinansiranje opravdanih troškova
Komisija	Komisija za pregled i ocjenu prijava i monitoring
JLS	Jedinice lokalne samouprave
Mala preduzeća	Pravna lica koja ispunjavaju dva od sljedeća tri kriterijuma: - prosječan broj zaposlenih u poslovnoj godini je veći od 10, a manji od 50; - ukupan prihod na godišnjem nivou je veći od 700.000 €, a manji od 8.000.000 €; - ukupna aktiva je veća od 350.000 €, a manja od 4.000.000 €
Mikro preduzeća	Pravna lica koja ispunjavaju dva od sljedeća tri kriterijuma: - prosječan broj zaposlenih u poslovnoj godini nije veći od 10; - ukupan prihod na godišnjem nivou ne prelazi 700.000 €; - ukupna aktiva ne prelazi 350.000 €
MSP	Mala i srednja preduzeća
MMSP	Mikro, mala i srednja preduzeća
Opravdani troškovi	Opravdani troškovi su troškovi definisani pojedinačnim programskim linijama
Oprema	Oprema su mašine, odnosno sredstva za proizvodnju i obradu, namijenjena za profesionalnu upotrebu, kao i više funkcionalno nedjeljivih mašina, samostalnih mašina koje zajednički čine jedinstven proizvodni proces, kao i specijalizovani alati i djelovi specijalizovanih mašina
PDV	Porez na dodatu vrijednost
Podnosilac prijave	Mikro, mala i srednja preduzeća, preduzetnici
Potpuna prijava	Prijava koja je podnijeta u skladu sa Javnim pozivom i uz koju su podnijeti svi potrebni dokumenti utvrđeni Programom
Programska linija	Programska aktivnost sa definisanim ciljnim grupama, specifičnim ciljevima i aktivnostima u okviru opredijeljenog budžeta
Program	Program podrške investicijama
Projekat	Skup aktivnosti koje se realizuju da bi se postigli ciljevi u okviru predviđenog budžeta
Srednja preduzeća	Pravna lica koja ispunjavaju dva od sljedeća tri kriterijuma: - prosječan broj zaposlenih u poslovnoj godini veći od 50, a manji od 250; - ukupan prihod na godišnjem nivou je veći od 8.000.000 €, a manji od 40.000.000 €; - ukupna aktiva je veća od 4.000.000 €, a manja od 20.000.000 €
Ugovor o sufinansiranju	Ugovor o subvenciji kojim će se definisati međusobna prava i obaveze između podnosioca prijave kao korisnika i davaoca državne pomoći u daljem tekstu: Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama

UVOD

Diversifikacija ekonomije, jačanje njene konkurentnosti kroz intenziviranje sprovođenja strukturnih reformi i unapređenje poslovnog ambijenta, ciljevi su oko kojih postoji konsenzus Vlade, privrede i akademske zajednice. Oblasti u kojima Vlada Crne Gore sprovodi intenzivne aktivnosti, u cilju obezbjeđivanja uslova za dinamičan i održiv ekonomski rast su nedostatak radne snage, unapređenje infrastrukture, jačanje konkurentnosti i dalje smanjenje „sive ekonomije“, digitalizacija javnih usluga i povećanje efikasnosti javne administracije, kako bi bila pravi servis privrede.

Sektor mikro, malih i srednjih preduzeća (MMSP) predstavlja značajan privredni segment nacionalne ekonomije, prije svega zbog svog preduzetničkog djelovanja, a zatim i zbog doprinosa koji daje podizanju ukupnog nivoa konkurentnosti nacionalne ekonomije, što se posljedično pozitivno odražava na sve sfere društvenog života.

Usmjerenje Vlade Crne Gore i Ministarstva regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama (MIRN) je da kreira programe podrške investicijama koji će imati za cilj pokretanje i dalje snaženje privredne aktivnosti uz jačanje konkurentnosti domaćih proizvoda i usluga. Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama, kao novoformirano ministarstvo će svoje aktivnosti tokom 2025. godine usmjeriti na intenziviranje i kontinuitentno praćenje i analiziranje uslova poslovanja naših preduzeća, identifikovanja ključnih šansi i izazova, i to prije svega na osnovu neposredne komunikacije sa kompanijama, kako bi pokrenuli inicijative i predložili konkretne mjere za podršku investicijama i unapređenje poslovnog ambijenta.

Svjesni i saglasni da je Crnoj Gori neophodna snažna diverzifikacija i jačanje domaće proizvodnje, kako bi se moglo govoriti o održivom ekonomskom rastu, ali istovremeno poštujući principe ravnomjernog regionalnog razvoja, kreira se Program podrške investicijama, gdje će posebna pažnja biti usmjerena na efikasnije korišćenje raspoloživih resursa, u cilju podizanja nivoa konkurentnosti pojedinačnih preduzeća putem investiranja u nove tehnologije i primjenu inovativnih rješenja, kako bi dobili proizvode koji će svojom upotrebom vrijednošću biti dovoljno konkurentni, kako na domaćem, tako i regionalnom i međunarodnom nivou.

Dakle, pored posebnih uslova za preduzeća iz opština sa niskim indeksom razvijenosti, akcenat je stavljen i na razvoj preduzetništva mladih, žena u biznisu i zelenih biznisa kao bitnih segmenata na kojima počiva razvoj dinamične, inovativne i izvozno orjentisane ekonomije.

U cilju ostvarivanja postavljenih ekonomskih ciljeva, a poštujući preporuke EU u ovoj oblasti, vjerujemo da ćemo sprovođenjem konkretnijih mjera i aktivnosti, kroz definisane programske linije u okviru Programa podrške investicijama za 2025. godinu, doprinijeti intenzivnijem razvoju crnogorske privrede i boljem pozicioniranju privrednih subjekata na međunarodnom tržištu.

1. OPIS STANJA

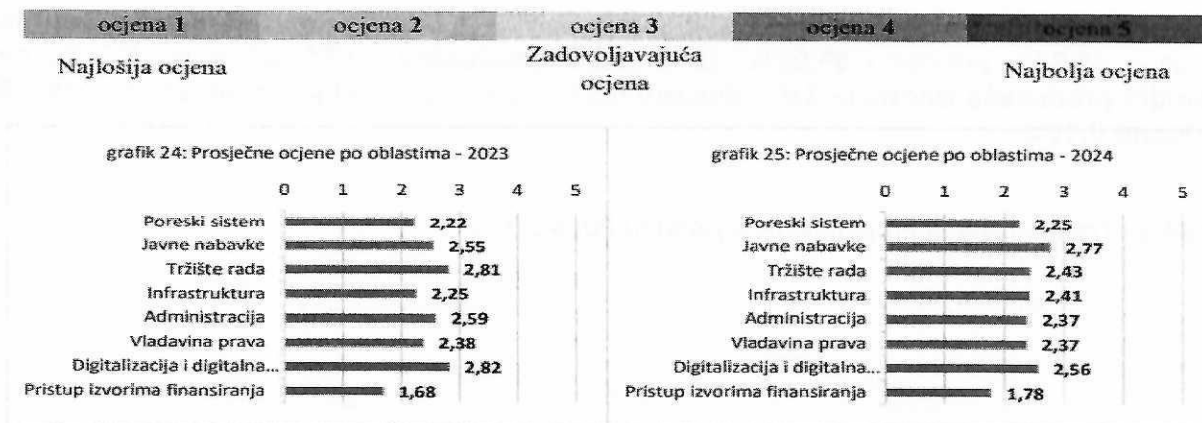
Podsticajno poslovno okruženje u Crnoj Gori doživjelo je određene reforme u protekloj deceniji, ali se takođe i susrelo sa značajnim izazovima, posebno pandemijom COVID-19 i političkom nestabilnošću. Uprkos ovim izazovima, crnogorska poslovna zajednica je odigrala vitalnu ulogu u razvoju zemlje i katalizovala značajno povećanje BDP-a tokom prethodne decenije. Ipak, Crna Gora bi trebalo da koristi svoje šanse i krene u dodatne ekonomske reforme koje mogu revitalizovati ekonomiju i pokrenuti održivi, diverzifikovani rast privatnog sektora.

Dok su u pojedinim oblastima postignuti značajni rezultati, u drugim ključnim oblastima napredak zaostaje. Dodatne reforme su imperativ za efikasnu podršku crnogorskim preduzećima u snalaženju u brzo promjenjivom i nestabilnom poslovnom okruženju, obilježenom tehnološkim napretkom, evoluirajućim ponašanjem potrošača, pojačanom društvenom odgovornošću preduzeća, zelenom tranzicijom i globalnim ekonomskim fluktuacijama i krizom. Ove reforme su od ključne važnosti za podršku crnogorskim preduzećima u izgradnji otpornosti pred višestrukim izazovima i da ostanu konkurentni i produktivni na dugi rok. Dodatno, Crna Gora treba da nastavi proces reformi kako bi ispunila svoju posvećenost evropskim integracijama.

U skladu sa podacima Privredne komore Crne Gore¹, tokom 2024. godine došlo je do usporavanja ekonomije i rast se prepолоvio, sa 6,9% u prva dva kvartala 2023. godine na 3,4% u uporednom periodu 2024. godine.

Prema podacima prikupljenim prilikom istraživanja, Privredna komora je utvrdila pad u ocjeni poslovnog ambijenta, koja je prije pandemije COVID-19 iznosila 3,05 i bila je na zadovoljavajućem nivou. Procjena sveukupnog stanja poslovnog ambijenta danas je 2,37 - umjereno nepovoljna, što je na skoro istom nivou od prošle godine (2,41). Posmatrano po regionima, poslovnim ambijentom su najmanje zadovoljni predstavnici kompanija centralnog regiona, dok su posmatrano po kategoriji, najmanje zadovoljni predstavnici malih kompanija.

Grafik 1: Prosječne ocjene po oblastima

Izvor: Privredna komora Publikacije: Poslovni ambijent u Crnoj Gori 2024. [Poslovni-ambijent-u-Crnoj-Gori-2024-print.pdf \(komora.me\)](#)

¹ Poslovni ambijent u Crnoj Gori 2024. - [Poslovni-ambijent-u-Crnoj-Gori-2024-print.pdf \(komora.me\)](#)

Sve oblasti obuhvaćene upitnikom ocijenjene su nižom od zadovoljavajuće srednje ocjene (3), što ukazuje na širok spektar segmenata poslovnog ambijenta koji se mogu unaprijediti. Najnižom ocjenom privrednici su ocijenili pristup finansijama, dok je najbolje ocijenjena oblast javnih nabavki.

Vlada Crne Gore kroz niz podsticajnih mjera i izmjena u oblasti poreskih politika nastoji da poboljša poslovni i investicioni ambijent, jača konkurentnost privrede i unapređuje uslove za privlačenje investicija i to kroz umanjeње ili oslobađanje od poreza, programe podrške u raznim sektorima, slobodne i biznis zone i sl.

S obzirom da su privrednici u ovoj godini najniže ocijenili pristup izvorima finansiranja, Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama je u cilju poboljšanja pristupa izvorima finansiranja, kreiralo Program podrške investicijama za 2025. godinu, koji će imati za cilj snaženje privredne aktivnosti uz jačanje konkurentnosti domaćih proizvoda i usluga kroz podršku investicijama u opremu. Investicije obuhvataju sve vrste ulaganja u nove kapacitete, kao i za proširenja, dogradnju, modernizaciju postojećih ili zamjenu zastarjelih, istrošenih ili slučajnom štetom uništenih kapaciteta.

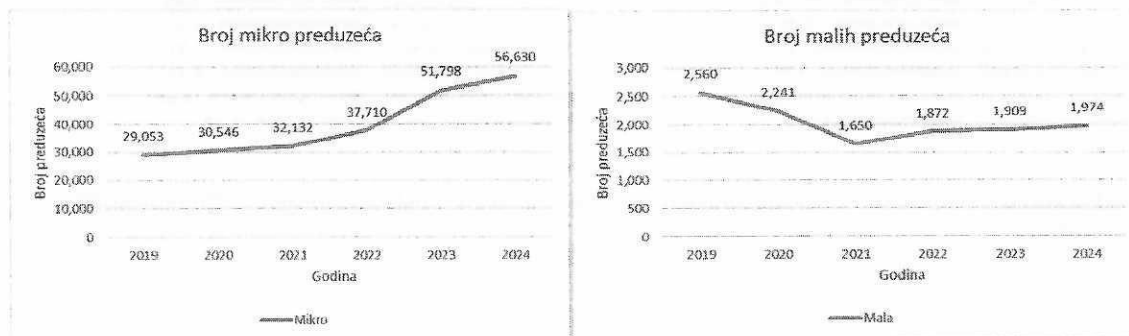
Kratka analiza stanja sektora MMSP

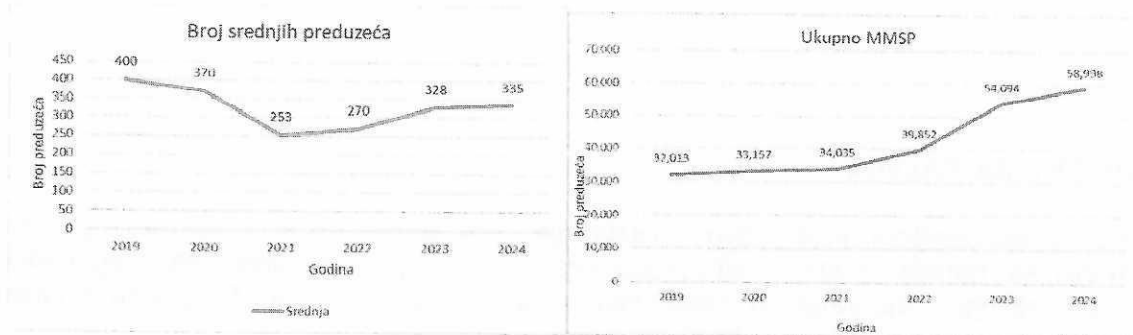
U Crnoj Gori su najzastupljenija mikro, mala i srednja preduzeća.

Prema podacima Uprave za statistiku Crne Gore **broj MMSP u 2024. godini iznosio je 58.998** što čini **povećanje od 9,07%** u odnosu na 2023. godinu (54.094 preduzeća), odnosno 84.29% u odnosu na 2019. godinu (32.013 preduzeća).

U ukupnoj strukturi MMSP, na kraju 2024. godine najviše je bilo registrovano **mikro preduzeća** odnosno **56.630, odnosno 95,99%**, zatim **malih preduzeća 1.974, odnosno 3,35%**, broj **srednjih preduzeća** iznosio je **335 odnosno 0,57%**, dok je broj **velikih preduzeća** iznosio **59 odnosno 0,10%**.

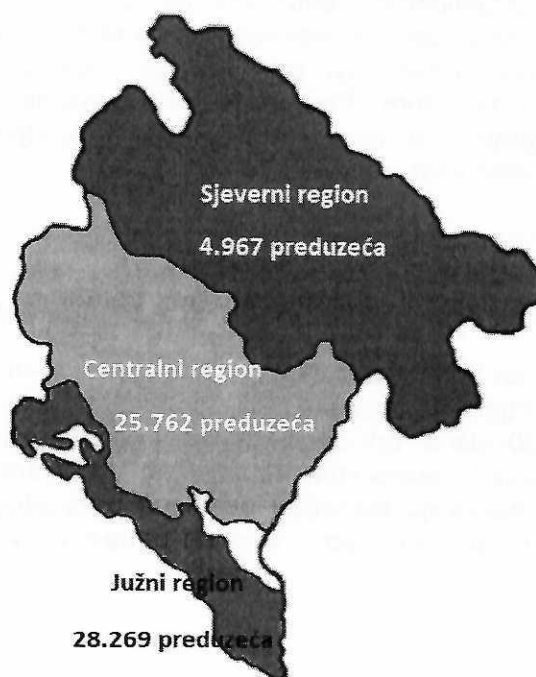
Grafik 2. Trend kretanja broja MMSP u periodu 2019-2024.

U 2024. godini u **sjevernom regionu** poslovao je najmanji broj preduzeća, odnosno **4.967** preduzeća, što je 5 puta manje u odnosu na **centralni region**, u kojem je poslovalo **25.762** preduzeća, dok je na **jugu** poslovalo najviše preduzeća, odnosno **28.269**.

Slika 1: Broj preduzeća po regionima

Dakle, posmatrano u kraćem vremenskom periodu, podaci Uprave za statistiku Crne Gore ukazuju da broj mikro, malih i srednjih preduzeća u periodu od 2019 - 2024. godine bilježi kontinuiran rast, tako da u 2024. godini imamo 84,29% više preduzeća u odnosu na 2019. godinu. U strukturi MMSP najviše posluju mikro preduzeća koja zapošljavaju manje od 10 zaposlenih, a koja istovremeno bilježe najveći rast u periodu 2019 - 2024. godine i to za 94,92%, dok je broj malih i srednjih preduzeća smanjen, i to malih preduzeća za 22,89%, a srednjih za 16,25%.

2. PRIORITETI ZA RAZVOJ

Dalji razvoj preduzetništva kroz novo investiranje, pokretanje novih i stimulisanje rada postojećih biznisa, naročito mikro i malih preduzeća, u fokusu je rada Ministarstva regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama i ovog Programa podrške investicijama koje ministarstvo kreira i implementira.

Programom podrške investicijama za 2025. godinu predviđeno je sprovođenje finansijskih mjera podrške razvoju privrede, kako bi ista kroz podsticajne mehanizme mogla da doprinesu stvaranju dodatne vrijednosti u vidu proizvoda i usluga koji će biti dovoljno inovativni i konkurentni na domaćem i međunarodnom tržištu.

Program podrške investicijama za 2025. godinu obuhvata **dvije programske linije**, kojima će se kroz uvećane iznose podrške naglasiti značaj ravnomjernog regionalnog razvoja, ali zadržavajući posebne podsticajne mehanizme podrške za ekonomsko osnaživanje mladih i žena u biznisu. Kako bi se podstakla razvojna komponenta biznisa i smanjile regionalne razlike, a istovremeno doprinijelo povećanju produktivnosti preduzeća koja posluju u nedovoljno razvijenim opštinama Crne Gore, Programom su predviđeni posebni intenziteti finansijske podrške usmjereni upravo na **razvoj nedovoljno razvijenih opština**, shodno Indeksu razvijenosti jedinica lokalne samouprave.

Aplikacioni sistem biće u funkciji rasterećenja privrednih subjekata, uz pribavljanje dijela neophodne dokumentacije po službenoj dužnosti, kako bi se doprinijelo smanjenju administrativnih barijera, a cjelokupan proces učinio što bržim i efikasnijim.

Privrednim subjektima će biti na raspolaganju adekvatan vremenski period za upoznavanje sa samim Programom i mjerama podrške, kroz intenzivnu promociju, dok će Javni poziv biti objavljen najkasnije 30 dana od dana usvajanja Programa, kada se otvara mogućnost apliciranja uz prijavljivanje troškova koji su nastali od 1. januara 2025. godine. Adekvatan period će biti omogućen za realizaciju planirane aktivnosti, uzimajući u obzir i vrijeme potrebno za evaluaciju i odobrenje zahtjeva, kao i vrijeme potrebno za monitoring i isplatu odobrenih aplikacija.

3. CILJEVI PROGRAMA

Opšti cilj Programa je dalji razvoj mikro i malih preduzeća i povećanje njihove produktivnosti koja treba da doprinese stvaranju otpornije, konkurentnije i proizvodno orijentisane privrede.

Specifični ciljevi Programa su:

- podsticanje investicione aktivnosti kroz ulaganja u nabavku opreme u cilju unapređenja proizvodnih procesa i pružanja usluga;
- podsticanje razvoja preduzetništva u nedovoljno razvijenim opštinama kroz posebne intenzitete podrške;
- podsticanje razvoja preduzetništva kod žena i mladih kroz posebne podsticajne mehanizme podrške;
- podizanje nivoa automatizacije poslovnih procesa, nivoa znanja upravljačkih i operativnih struktura kod preduzeća kao rezultat digitalizacije poslovnih procesa.

4. PREDMET PROGRAMA

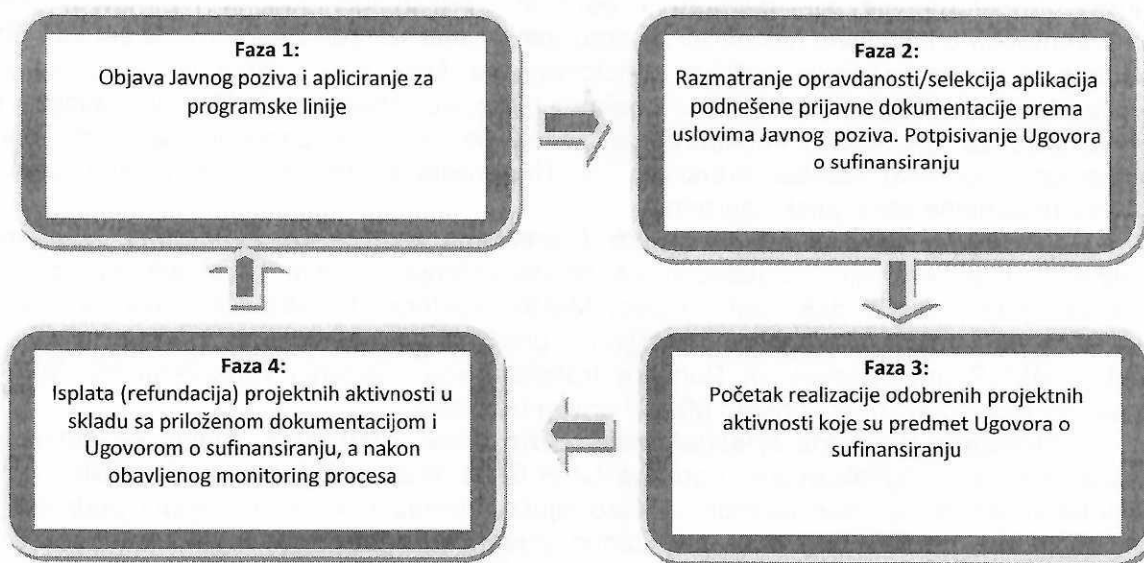
Za 2025. godinu, u okviru Programa podrške investicijama, koji se odnosi na sufinansiranje opreme, jačanje proizvodne aktivnosti i privrednih potencijala, kao i podsticanje proizvodnih i poslovnih rezultata, predviđeno je sprovođenje dvije programske linije podrške:

1. **Programska linija za podršku ključnim investicijama** – namijenjena je podršci investicijama koje imaju značajan uticaj na ekonomski razvoj i konkurentnost, kao i na unapređenje proizvodnih kapaciteta, finalne proizvodnje i pružanje usluga.
2. **Programska linija za podršku malim i održivim investicijama** – fokusira se na manja ulaganja koja doprinose stabilnom razvoju i unapređenje poslovanja u mikro i malim preduzećima.

Predmet podrške detaljno je opisan u okviru svake pojedinačne linije, kao i u poglavlju 6. **Finansijski okvir** Programa.

Program podrške investicijama se sprovodi u četiri međusobno povezane faze, što je detaljno objašnjeno u nastavku:

Grafik 4. Faze u realizaciji Programa

5. USKLAĐENOST PROGRAMA SA STRATEŠKIM DOKUMENTIMA

Prilikom definisanja Programa podrške investicijama za 2025. godinu vodilo se računa o usklađenosti kako sa krovnim nacionalnim dokumentima, tako i sa relevantnim politikama na nivou EU. Sagledavajući usklađenost Programa sa komplementarnim politikama i relevantnim dokumentima na nacionalnom nivou izdvojimo sljedeće:

↳ **Program ekonomskih reformi (PER) 2024-2026.**, kao glavni dokument srednjoročnog programiranja makroekonomske i fiskalne politike Crne Gore predstavlja instrument za planiranje ekonomske politike zemlje i upravljanje reformama. Predviđene reforme imaju za cilj ostvarenje pametnog, održivog i inkluzivnog ekonomskog rasta koji će doprinijeti unapređenju kvaliteta života svih njenih građana. Mjere ekonomske politike u srednjem roku biće usmjerene na: (i) diversifikaciju ekonomske aktivnosti i povećanje konkurentnosti privrede; (ii) jačanje otpornosti crnogorske ekonomije na eksterne šokove; (iii) obezbjeđivanje makroekonomske i fiskalne stabilnosti; (iv) unapređenje poslovnog ambijenta i (v) pokretanje snažnog investicionog ciklusa.

↳ **Industrijska politika Crne Gore 2024-2028**, kao sveobuhvatan strateški dokument za dalje unapređenje i jačanje konkurentnosti industrije. Dodatna važnost ovog strateškog dokumenta je istovremeno i sa aspekta ispunjenja preduslova za privremeno zatvaranje Pregovaračkog poglavlja 20 Preduzetništvo i Industrijska politika. Nova Industrijska politika usmjerena je ka digitalnoj transformaciji i unapređenju inovativnih performansi preduzeća, kao i njihove transformacije ka zelenom i održivom poslovanju što će omogućiti povećanje konkurentnosti crnogorske industrije za bržu integraciju sa jedinstvenim tržištem EU. Strateški prioriteti nove Industrijske politike koncipirani su kroz četiri osnovna strateška cilja: 1. Unapređenje ambijenta za digitalnu i zelenu tranziciju industrije; 2. Rast investicija i modela finansiranja za dugoročnu konkurentnost industrije; 3. Podsticanje inovacija na principima pametnog i održivog razvoja industrije; i 4. Unapređenje pristupa jedinstvenom tržištu EU i jačanje regionalne ekonomske saradnje.

↳ **Strategija razvoja mikro, malih i srednjih preduzeća 2023-2026. godine**, čijom realizacijom se stvaraju mogućnosti za prevazilaženje izazova i ostvarivanje promjena u ključnim oblastima za dalji rast i razvoj MMSP sektora. Tri strateška cilja se odnose na: a) Unaprijeđen poslovni/regulatorni ambijent i preduzetnički ekosistem (operativni cilj 2 – bolji pristup MMSP finansijama), b) Podrška transformaciji i jačanju konkurentnosti MMSP, i c) Poslovna organizovanost i pristup MMSP novim tržištima.

↳ **Strategija pametne specijalizacije Crne Gore 2019-2024.**, kojom se definišu pravci stvaranja zdrave, digitalizovane, i održive Crne Gore, kroz podsticaj modernizacije i povećanja konkurentnosti crnogorske ekonomije. Kao ključni strateški prioriteti i ciljana područja razvoja prepoznati su: održiva poljoprivreda i lanac vrijednosti ishrane; energija i održivo okruženje; održivi i zdravstveni turizam; informacione i komunikacione tehnologije. Priprema Plana implementacije za 2025. godinu podrazumijeva održavanje kontinuiteta aktivnosti utvrđenih prethodnim akcionim planovima za sprovođenje Strategije S3.

↳ **Strategija regionalnog razvoja Crne Gore 2023-2027.** svojom vizijom predviđa ravnomjerniji regionalni razvoj i stvaranje uslova za život po mjeri čovjeka, zasnovanog na konkurentnosti, inovativnosti, unapređenju ljudskog kapitala, digitalizaciji, dekarbonizaciji i socijalnoj inkluziji. Strukturne slabosti crnogorske ekonomije koje nepovoljno utiču na njenu konkurentnost, ali i značajni regionalni dispariteti u zemlji, usporili su i aktivnosti na ostvarivanju ciljeva održivog razvoja (SDGs). Navedeni dispariteti su, mjereno stepenom razvijenosti regiona, smanjeni, ali u svakom slučaju ne dovoljno, da bi se kvalitet života posebno u Sjevernom kao najmanje razvijenom regionu približio onom u Primorskom, ili pojedinim opštinama Središnjeg regiona, i doprinio bržem dostizanju ciljeva održivog razvoja.

6. **Nacionalna strategija održivog razvoja do 2030.**, koja posebno inicira podsticaj konkurentnosti uslovljenu transformacijom poslovnog sektora kroz proces „ozelenjavanja“ postojećih radnih mjesta, što je prepoznato u okviru strateškog cilja 4.4.7. Povećati nivo konkurentnosti crnogorske ekonomije za održivi razvoj i zelena radna mjesta.

Pored nacionalnih strateških dokumenata, osnov za definisanje politika i mjera za jačanje konkurentnosti MMSP uključuje i ključne politike za primjenu najboljih praksi u Evropskoj uniji, pa je u tom kontekstu analiziran dokument **Industrijska strategija za globalno konkurentnu, zelenu i digitalnu Evropu**. U cilju podsticaja inkluzivnog ekonomskog razvoja i uspostavljanja pravednog održivog razvoja, poseban osvrt je bio na analizi dokumenata: **Evropski zeleni dogovor, Zelena agenda 2030, Strategija razvoja Jugoistočne Evrope 2020-2030**, kao i specifičnih EU finansijskih programa. Generalni fokus sprovođenja ovih politika i programa je na jačanju i izgradnji kapaciteta MMSP sektora, u cilju lakšeg pristupa jedinstvenom tržištu, programima finansiranja u EU, te njihovom ubrzanom prilagođavanju na digitalnu i zelenu tranziciju.

Program podrške investicijama predstavlja državnu pomoć u smislu člana 2. Zakona o kontroli državne pomoći („Službeni list Crne Gore“ br.12/18) i Pravilnika o listi pravila državne pomoći – Prilog 7a.

6. FINANSIJSKI OKVIR

Ukupan budžet opredijeljen za realizaciju Programa podrške investicijama za 2025. godinu iznosi **1.200.000,00 €**, odnosno pojedinačno po programskim linijama:

Programska linija za podršku ključnim investicijama	700.000,00 €
Programska linija za mala i održiva ulaganja	500.000,00 €

Intenzitet podrške je definisan u visini **do 50%** iznosa opravdanih troškova bez PDV-a, dok uz primjenu razvrstavanja jedinica JLS prema stepenu razvijenosti², primjenjivaće se uvećana podrška, koja **može iznositi i do 80%**, uz definisanje maksimalnih pojedinačnih iznosa, i to u **sljedećim situacijama**:

- ❖ za privredne subjekte koji su registrovani i posluju u JLS sa **indeksom razvijenosti od 75-100%**³, odnosno u sljedećim opštinama: Mojkovac, Ulcinj, Kolašin, Pljevlja, Plužine, Zeta, Žabljak, Nikšić, Danilovgrad, Bar, Cetinje, **podrška će iznositi do 70%** iznosa opravdanih troškova bez PDV-a;
- ❖ za privredne subjekte koji su registrovani i posluju u JLS sa **indeksom razvijenosti do 75%**⁴, odnosno u sljedećim opštinama: Petnjica, Plav, Gusinje, Rožaje, Andrijevisa,

² Zakon o regionalnom razvoju (Sl.list Cg 20/11 i 20/15 i 47/19);

³ Indeks razvijenosti u skladu sa Pravilnikom o utvrđivanju stepena razvijenosti jedinice lokalne samopurave (Sl.list CG 077/19, 113/20,151/22, 103/2023);

⁴ ibid

Berane, Tuzi, Šavnik i Bijelo Polje, **podrška će iznositi do 80%** iznosa opravdanih troškova bez PDV-a;

- ❖ za privredne subjekte koji su **50% i više u vlasništvu žena i mladih do 35 godina** starosti u momentu apliciranja, **podrška će iznositi do 70%** iznosa opravdanih troškova bez PDV-a.

Za privredne subjekte koji posluju u jedinicama lokalne samouprave čiji je indeks razvijenosti iznad 100%, nema dodatnog uvećanja procenta podrške bespovratnih sredstava, odnosno intenzitet podrške iznosi 50% iznosa opravdanih troškova bez PDV-a.

Uslov za sve je da od 31. 12. 2024. godine nije bilo promjena u strukturi vlasništva, kao i u promjeni adrese sjedišta Društva u okviru druge JLS kojim bi se obezbijedio uvećani iznos podrške.

U slučaju da po zatvaranju Javnog poziva za podnošenje prijava i evaluacije istih, ostanu neutrošena sredstva u okviru jedne programske linije, ista će se preusmjeriti za finansiranje projekata sa liste čekanja po redosljedu prispjeća u okviru druge programske linije.

Naziv programske linije	Predmet podrške	Raspon investicije/ulaganja - Intenzitet/iznos podrške
Programska linija za podršku ključnim investicijama Maksimalno do 5 stavki opreme	- Nabavka nove opreme i/ili mašina uključenih u proces proizvodnje, finalne proizvodnje i usluga; - Nabavka specijalizovanih mašina i mehanizacije; - Proizvodna i transportno manipulativna sredstva i mehanizacija; - Pridruženi dijelovi i specijalizovani alati za mašine koji su sistemski vezani i neophodni za rad mašine ili opreme.	- Ulaganja u definisani predmet podrške u visini od 30.000,00 do 90.000,00 €; - Intenzitet podrške u visini do 50% iznosa opravdanih troškova bez PDV-a, odnosno u iznosu ne manjem od 15.000,00 €, niti većem od 45.000,00 €. Ukoliko u osnivačkoj strukturi preduzeća u vlasništvu od minimum 50%, učestvuju osobe ženskog pola i/ili osobe koje imaju do navršanih 35 godina starosti, kao i za privredne subjekte koji su registrovani i obavljaju djelatnost u jedinicama lokalnih samouprava (JLS) sa indeksom razvijenosti od 75-100%, intenzitet maksimalne podrške iznosi do 70% opravdanih troškova bez PDV-a, odnosno u maksimalnom iznosu do 63.000,00 €, dok za privredne subjekte koji su registrovani i obavljaju djelatnost u jedinicama lokalnih samouprava (JLS) sa indeksom razvijenosti do 75%, intenzitet maksimalne podrške iznosi 80% opravdanih troškova bez PDV-a, odnosno u maksimalnom iznosu do 72.000,00 €.
Programska linija za mala i održiva ulaganja Maksimalno do 5 stavki opreme	- Nabavka osnovnih sredstava/opreme koji su direktno uključeni u proces proizvodnje; finalne proizvodnje i pružanja usluga; - Nova proizvodna oprema i/ili mašina, koja je direktno u funkciji kreiranja proizvoda i/ili usluge; - Novi dijelovi, specijalizovani alati za mašine.	- Ulaganja u definisani predmet podrške u visini od 10.000,00 do 30.000,00 €; - Intenzitet podrške u visini do 50% iznosa opravdanih troškova bez PDV-a, odnosno u iznosu ne manjem od 5.000,00 €, niti većem od 15.000,00 €. Ukoliko u osnivačkoj strukturi preduzeća u vlasništvu od minimum 50%, učestvuju osobe ženskog pola i/ili osobe koje imaju do navršanih 35 godina starosti, kao i za privredne subjekte koji su registrovani i obavljaju djelatnost u jedinicama lokalnih samouprava (JLS) sa indeksom razvijenosti od 75-100%, intenzitet maksimalne podrške iznosi 70% opravdanih troškova bez PDV-a, u maksimalnom iznosu do 21.000,00 €, dok za privredne subjekte koji su registrovani i obavljaju djelatnost u jedinicama lokalnih samouprava (JLS) sa indeksom razvijenosti do 75%, intenzitet maksimalne podrške iznosi 80% opravdanih troškova bez PDV-a, odnosno u maksimalnom iznosu do 24.000,00 €.

6.1 OPRAVDANI TROŠKOVI

Opravidani troškovi Programa podrške investicijama za 2025. godinu su troškovi koji su realizovani od strane preduzeća pod uslovom:

- Da su u skladu sa opravdanim troškovima podrške koji su specificirani u okviru svake pojedinačne programske linije, da prate princip ekonomičnosti i realnu tržišnu vrijednost;
- Da su navedeni u ponudi/fakturi i/ili ugovoru;
- Da su mjerljivi i da se evidentiraju prema važećim računovodstvenim standardima.

Apliciranje u okviru pojedinačnih programskih linija podrazumijeva da privredni subjekt ne može za iste opravdane troškove aplicirati kod više javnih institucija, u skladu sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama će izvršiti provjeru eventualne kumulacije državne pomoći i dodjele ostalih subvencija po istom osnovu. Intenzitet državne pomoći programskih linija će se usmjeravati poštujući princip kumulacije, odnosno zajedno sa ostalom pomoći koju dodjeljuju institucije sa državnog i lokalnog nivoa.

To znači da ako privredni subjekt treba ostvariti pravo na subvenciju u iznosu koji je viši od maksimuma državne pomoći male vrijednosti, tom privrednom subjektu odobrava se subvencija u iznosu koji ne prelazi 300.000,00 € za period od tri fiskalne godine.

Mjere sadržane u programskim linijama ispunjavaju kriterijume člana 14 Priloga 7a – Regulative Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. juna 2014. godine o proglašavanju određenih kategorija pomoći spojivim sa unutrašnjim tržištem u primjeni članova 107. i 108. Ugovora, Pravilnika o listi pravila državne pomoći ("Službeni list Crne Gore", br.35/2014, 2/2015, 38/2015, 20/2016, 33/2020, 38/2020, 53/2020, 98/2020, 130/2020, 44/2021, 107/2021 i 131/2021, 15/2022, 52/2022, 34/2023, 57/2023, 115/2023 i 26/2024), pa su saglasne sa članovima 6 i 7 Zakona.

Ukoliko se radi o novoosnovanom privrednom subjektu, dodjeljuje se pomoć male vrijednosti (de minimis pomoći) u skladu sa Regulativom Komisije (EU) 2023/2831 od 13.decembra 2023. godine o primjeni čl. 107 i 108 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na de minimis pomoć, sadržane u Pravilniku o listi pravila državne pomoći ("Službeni list Crne Gore", br.35/2014, 2/2015, 38/2015, 20/2016, 33/2020, 38/2020, 53/2020, 98/2020, 130/2020, 44/2021, 107/2021 i 131/2021, 15/2022, 52/2022, 34/2023, 57/2023, 115/2023 i 26/2024), pri čemu se podrazumijeva da iznos de minimis državne pomoći koji se dodjeljuje pojedinačnom korisniku ne smije preći 300.000,00 € u trogodišnjem fiskalnom periodu.

6.2 NEPRIHVATLJIVI TROŠKOVI

Neprihvatljivi troškovi u okviru Programa obuhvataju sljedeće troškove:

- Porez na dodatu vrijednost;
- Administrativne i carinske troškove, troškove transporta, špedicije i skladištenja;
- Nabavke polovne opreme;
- Kupovine i iznajmljivanja polovne opreme, iznajmljivanje/zakup drugih materijalnih dobara u cilju obavljanja djelatnosti;
- Troškove koji se odnose na nabavku ručnih alata, plehova, tepsija, i sl;
- Nabavke materijala za toplotnu izolaciju proizvodnog programa, zamjenu stolarije, rasvjete;

- Nabavke putničkih/teretnih/komercijalnih vozila za prevoz robe i putnika;
- Nabavke repromaterijala, potrošnog i kancelarijskog materijala;
- Izrade i štampanje promotivnog materijala;
- Izgradnje gotovih stambeno-poslovnih jedinica;
- Osiguranje sredstava;
- Troškove kursnih razlika i provizija za bankarske transakcije;
- Nabavke kompjuterske opreme, mobilnih telefona, pametnih satova, TV aparata, klima uređaja, solarnih panela, radio stanica, baznih stanica, alarmnih sistema, video nadzora, interfonskih i antenskih sistema, požarnih sistema, GPS uređaja za vozila;
- Nabavke kancelarijske i slične opreme (radni stolovi, stolice, plakari, fiokari, i sl.);
- Troškove transporta, instalacije i montaže opreme;
- Refundacija troškova nastalih izvan prihvatljivog perioda - **prihvatljiv period je 1. 1. - 31. 10. 2025. godine** (odnosno do roka kojim se završava predaja zahtjeva za refundaciju, kako je definisano samim Programom);
- Takođe, troškove koji se direktno odnose na proizvodnju i distribuciju proizvoda (troškovi kapitalnih investicija, troškovi administracije, amortizacije, osiguranja, plaćanje zaostalih obaveza, kamata, poreza, taksi, rata za otplatu kredita i sl., bankarski troškovi, komisiona plaćanja, cesija, faktoring i slični troškovi koji se odnose na sprovođenje ugovora, pravni vid preuzimanja obaveza, plaćanje provizija, bilo koji oblik ličnih troškova i sl.);
- Ostale troškove nespomenute kao prihvatljive.

7. PROCEDURA SPROVOĐENJA PROGRAMA

7.1 Raspisivanje Javnog poziva

Nakon usvajanja Programa od strane Vlade Crne Gore, Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama će organizovati promociju Programa, i u roku od 30 dana od usvajanja Programa raspisati Javni poziv za učešće u Programu koji sadrži osnovne informacije, uslove za podnošenje prijave, način podnošenja prijave, rokove i ostale relevantne informacije.

Javni poziv se sprovodi kao otvoreni postupak predaje prijave od strane privrednih subjekata za raspoloživa sredstva **do njihovog utroška**, a najkasnije **do 30. juna 2025. godine do 15:00h**.

U slučaju potrebe za obustavljanjem ili zatvaranjem Javnog poziva prije nego što je predviđeno definisanim rokom, Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama će objaviti informaciju na web adresi Ministarstva, u kojoj će navesti razloge.

7.2 Opšti uslovi za učešće

Pravo učešća u Programu, odnosno programskim linijama **imaju mikro i mala preduzeća i preduzetnici** registrovani u skladu sa Zakonom o privrednim društvima ("Službeni list Crne Gore", br. 65/2020, 146/2021 i 4/2024), Uredbom o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći ("Službeni list Crne Gore", br. 27/2010, 34/2011 i 16/14) i Zakonom o računovodstvu ("Službeni list Crne Gore", br. 145/2021 i 152/2022) i koja zadovoljavaju sljedeće uslove:

- ✓ Posluju 100% u privatnom vlasništvu, isključujući off shore kompanije;

- ✓ Registrovani su u Centralnom registru privrednih subjekata Crne Gore;
- ✓ Imaju šifru osnovne djelatnosti pod kojom je privredni subjekat prijavljen u CRPS, ili povezanu šifru djelatnosti sadržanu u Statutu na dan 31. decembar 2024. godine;
- ✓ Imaju predate zvanične finansijske izvještaje za 2024. godinu u zakonski predviđenom roku (31.03.2025. godine) ili drugom zakonskom roku definisanom od strane Poreske uprave;
- ✓ Za aplikante koji nijesu u obavezi da sastavljaju finansijske izvještaje, potrebno je da je preduzetnik, koji plaća poreze i doprinose po stvarnom dohotku ili u paušalnom iznosu, podnio GPPFL obrazac za 2024. godinu odnosno ZPO obrazac za 2025. godinu;
- ✓ Imaju pozitivno finansijsko poslovanje u 2024. godini;
- ✓ Redovno izvršavaju obaveze plaćanja poreza i doprinosa na lična primanja, poreza na dobit pravnih lica i poreza na dodatu vrijednost, odnosno redovno izmiruju reprogramirane poreske obaveze, shodno Zakonu o reprogramu poreskih potraživanja ("Službeni list Crne Gore", br. 83/2016), Uredbi o uslovima za odlaganje naplate poreskih i neporeskih potraživanja ("Službeni list Crne Gore", br. 57/18) i Uredbi o uslovima za odlaganje naplate dospjelih poreskih i neporeskih potraživanja ("Službeni list Crne Gore", br. 27/2020, 50/2020 i 015/2021)⁵;
- ✓ Za iste opravdane troškove nijesu koristili sredstva finansijske pomoći iz državnog i/ili lokalnog budžeta ili međunarodnih institucija/programa i drugih donatora u posljednje 3 godine;
- ✓ Nijesu u obavezi povraćaja nezakonito primljene državne pomoći;
- ✓ Nijesu u postupku stečaja ili likvidacije;
- ✓ Ne nalazi se u kaznenoj evidenciji Ministarstva pravde, i čije se odgovorno lice⁶ ne nalazi u kaznenoj evidenciji Ministarstva pravde;
- ✓ U slučaju da privredno društvo i osnivač društva imaju učešće u vlasničkoj strukturi drugog privrednog subjekta (povezana lica)⁷, navedena fizička ili pravna lica ne mogu aplicirati sa oba privredna društva na ovom Programu.

Posebni uslovi:

- **Privredni subjekti koji su u 2023. i u 2024. godini ostvarili pravo na subvenciju i dodjelu državne pomoći u okviru Programa za unapređenje konkurentnosti privrede za 2023. i 2024. godinu, Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji, kao i Programa za razvoj i promociju zanatstva za 2023. i 2024. godinu, nemaju pravo učešća u Programu koji implementira Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama, a koji se realizuje u 2025. godini.**
- **U realizaciji Programa podrške investicijama Ministarstva regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama, isti privredni subjekat ne može biti aplikant u obje programske linije istovremeno.**
- **Privredni subjekat i sa njim povezano lice ne mogu istovremeno biti korisnici i pružaoci usluga/dobavljači opreme u okviru iste programske linije.**

⁵ Poreski obveznici koji imaju rješenja o preusmjeru sredstava na jedinstveni račun, a ista još uvijek nijesu realizovana na analitičkoj evidenciji obveznika, smatraju se redovnim poreskim obveznicima.

⁶ Odgovorno lice je fizičko lice kome su povjereni određeni poslovi u pravnom licu, lice koje je ovlašćeno da postupa u ime pravnog lica, kao i lice za koje se osnovano može pretpostaviti da je ovlašćeno da postupa u ime pravnog lica (Zakon o odgovornosti pravnih lica za krivična djela - Sl. list 002/07, 013/07, 073/10, 030/12 i 039/16).

⁷ Zakon o privrednim društvima ("Službeni list Crne Gore", broj 4/24, član 32).

Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama će u skladu sa pravnim oblikom registracije aplikanta sljedeće dokaze obezbijediti po službenoj dužnosti:

- Izvod iz Centralnog registra privrednih subjekata u odnosu na mjesec predaje aplikacije i u odnosu na mjesec predaje dokumentacije za refundaciju sredstava;
- Potvrdu iz Privrednog suda da privredni subjekt nije u stečajnom postupku ili postupku likvidacije u odnosu na mjesec predaje aplikacije i u odnosu na mjesec predaje dokumentacije za refundaciju sredstava;
- Potvrdu iz Poreske uprave o predatom finansijskom izvještaju za 2024. godinu u zakonski predviđenom roku;
- Potvrdu o plaćenim obavezama po osnovu svih poreza propisanih zakonom, kao i po osnovu poreza i doprinosa na zarade zaposlenih zaključno sa prethodnim mjesecom, u odnosu na mjesec predaje aplikacije, kao i u odnosu na mjesec predaje dokumentacije za refundaciju troškova, čija dospelost nije duža od 30 dana (ili potvrdu o redovnom izmirivanju obaveza po odobrenom reprogramu poreskih obaveza);
- Potvrdu da se privredno društvo i njegovo odgovorno lice⁸ ne nalaze u kaznenoj evidenciji Ministarstva pravde.

7.3 Podržani sektori i djelatnosti

Programom se **podržavaju djelatnosti** na osnovu Zakona o klasifikaciji djelatnosti ("Službeni list Crne Gore", br. 18/2011 i 152/2022) u okviru **svih sektora definisanih Zakonom**.

7.4 Podnošenje prijava i potrebna dokumentacija

Prijavna dokumentacija za učešće u Programu, odnosno pojedinačno definisanim Programskim linijama će biti objavljena na web stranici Ministarstva regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama, www.gov.me/mirn. Takođe, sve informacije i stručna pomoć vezana za programske linije, način apliciranja i potrebna dokumentacija mogu se dobiti putem kontakt e-mail adresa i telefona datih u dijelu opisa programskih linija.

Podnošenje prijava i prateće dokumentacije vršiće se **isključivo predajom na arhivu Ministarstva regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama**, Cetinjski put bb, Eko-efikasna zgrada, Podgorica.

Svi aplikanti će prilikom predaje zahtjeva dobiti potvrdu o datumu i vremenu predaje, koja će ujedno koristiti i Komisiji kako bi imala hronološki redosljed prijema svih aplikacija. Sadržaj aplikacije, odnosno validnost dostavljene dokumentacije se razmatra naknadno od strane Komisije, i ne čini dio pomenute potvrde.

Krajnji rok za **podnošenje zahtjeva** od strane privrednih subjekata je **do utroška opredijeljenih sredstava**, a najkasnije **do 30. juna 2025. godine do 15:00h**, dok je krajnji rok za **podnošenje finalnih izvještaja/zahtjeva za refundaciju** odobrenih aktivnosti **31. oktobar 2025. godine do 15:00h**.

8 Odgovorno lice je fizičko lice kome su povjereni određeni poslovi u pravnom licu, lice koje je ovlašćeno da postupa u ime pravnog lica, kao i lice za koje se osnovano može pretpostaviti da je ovlašćeno da postupa u ime pravnog lica (Zakon o odgovornosti pravnih lica za krivična djela - Sl.list 002/07, 013/07, 073/10, 030/12, 039/16).

U slučaju ranijeg utroška sredstava, Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama zadržava pravo da Javni poziv za apliciranje zaključi i prije utvrđenog roka, 30. juna 2025. godine, o čemu će se objaviti informacija na zvaničnoj web stranici Ministarstva.

U slučaju privremenog/prijevremenog zatvaranja Javnog poziva, aplikacije će se i dalje primati na arhivu Ministarstva do prvobitno određenog roka za podnošenje zahtjeva, s tim da će aplikanti u ovom slučaju dobiti potvrdu o datumu i vremenu sa naznakom da je Program, odnosno programska linija privremeno/prijevremeno zatvorena, i da se zahtjev uslovno prima.

Ovaj model će omogućiti razmatranje i eventualno odobravanje i ovih zahtjeva (hronološki u skladu sa datumom i vremenom predaje) u slučaju odbijanja/odustajanja ili smanjenja iznosa već predatih zahtjeva. Na ovaj način ćemo nastojati iskoristiti opredijeljeni budžet u potpunosti.

7.4.1 Prijavna dokumentacija:

Prijavna dokumentacija se sastoji od sljedećih **obrazaca** koji čine dio obavezne opšte dokumentacije za obje programske linije:

1. Prijavni formular – Obrazac 1;
2. Izjava preduzetnika/privrednog društva o prihvatanju uslova Programa, ovjerena kod nadležnog organa - Obrazac 2;
3. Ponuda/profaktura/faktura dobavljača za realizaciju aktivnosti odnosno nabavku opreme sa detaljnim opisom i troškovima.

Prijavna dokumentacija se dostavlja u 4 primjerka (jedan original i tri kopije).

Napomena:

- Dostavljene ponude/profakture/fakture moraju sadržati jasno definisan predmet nabavke/usluge, rok isporuke/realizacije i cijenu proizvoda/usluge izraženu u EUR i iskazanim PDV-om (ako su izdate na teritoriji Crne Gore).
- Ponude/profakture/fakture izdate na ino jeziku, moraju biti prevedene na crnogorski jezik i ovjerene od strane sudskog tumača.
- Prihvatljive su samo fakture/ugovori izdati u periodu od 1. januara do 31. oktobra 2025. godine.

Aplikant mora voditi računa o tome da troškovi nabavke predmetne opreme/usluge moraju biti realni i u skladu sa tržišnim cijenama. Komisija zadržava pravo da umani iznos prijavljenih troškova za refundaciju ukoliko isti nijesu u skladu sa opravdanim troškovima i definisanim rokovima, ili ima pravo da zahtjeve odbaci.

Preduzeće je u obavezi da samostalno odabere dobavljača opreme za **realizaciju navedene aktivnosti**.

- ✓ **Pružalac usluge/dobavljač opreme ne može biti fizičko lice, već samo pravno lice i registrovani preduzetnici.**
- ✓ **Promjena pružaoca usluge/dobavljača nije dozvoljena. U izuzetnom slučaju, ukoliko preduzeće poslije zaključenja Ugovora o sufinansiranju izvrši**

promjenu dobavljača/pružaoca usluge, neophodno je da dostavi pisani zahtjev Ministarstvu regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama, uz dokaznu dokumentaciju o razlozima promjene pružaoca usluge/dobavljača (ovjerena izjava od strane dobavljača da nije u mogućnosti da isporuči ugovorenu opremu). Komisija zadržava pravo odlučivanja o razlozima svakog pojedinačno dostavljenog zahtjeva.

Ukoliko se provjerom utvrdi da su u Prijavnom formularu dati neistiniti podaci ili da priložena dokumentacija nije validna i u skladu sa uslovima Javnog poziva, privrednom subjektu se oduzima pravo učešća na Javnim pozivima Ministarstva regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama za period od 2 godine.

7.5 Razmatranje podnešenih prijava

U cilju implementacije i praćenja realizacije Programa, Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama formiraće Komisiju koja vrši pregled i administrativnu provjeru ispravnosti primljenih prijava, pribavlja dodatne podatke/dokumentaciju po službenoj dužnosti, evaluira i vrši selekciju zahtjeva, i predlaže donošenje odluke o odobrenju/odbijanju zahtjeva prema redoslijedu prijema.

Komisija će razmatrati samo prijave koje sadrže potpunu dokumentaciju i ispunjavaju uslove Javnog poziva. Komisija zadržava pravo da provjeri tačnost navedenih podataka za koje ovlašćeno lice podnosi pisanu izjavu i omogući podnosiocu iste da ih u roku od 5 dana (od dana utvrđivanja nedostatka⁹ prijave) otkloni. Komisija zadržava pravo da evidentira neprihvatljive troškove i iste isključi iz predloga za refundaciju sredstava, ukoliko isti nijesu u skladu sa opravdanim troškovima.

Podnosioci zahtjeva će biti obaviješteni o odobrenju/odbijanju prijave. U slučaju pozitivnog rješavanja prijave, a po osnovu priložene dokumentacije, podnosilac prijave pristupa potpisivanju Ugovora o sufinansiranju sa Ministarstvom regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama, kojim se definišu međusobna prava i obaveze između podnosioca zahtjeva kao potencijalnog korisnika i davaoca državne pomoći. Takođe, Ugovorom se definišu i rokovi do kada podnosilac prijave kao potencijalni korisnik državne pomoći treba da izvrši projektne aktivnosti koje su odobrene od strane Komisije, kao i do kada da dostavi sve ostale neophodne dokaze.

Komisija zadržava pravo da odlučuje i o svim drugim pitanjima koja nijesu definisana Programom, a koja su sadržana u Poslovniku o radu.

7.6 Refundacija opravdanih troškova i monitoring

7.6.1 Refundacija opravdanih troškova

Rok za podnošenje zahtjeva za refundaciju troškova sa pratećom dokumentacijom, a koji su definisani Ugovorom o sufinansiranju je **31. oktobar 2025. godine do 15:00h**. Zahtjevi za refundaciju se podnose na arhivu Ministarstva.

Dokumentacija koja se podnosi za refundaciju troškova:

- Zahtjev za isplatu (refundaciju) sredstava - Obrazac 3;

⁹ Otklanjanje tehničkih nedostataka, dopuna potrebne projektne dokumentacije u fazi refundacije troškova, kao i druge dokumentacije za koju se utvrdi kao neophodna.

- Završni izvještaj o realizaciji aktivnosti u okviru programske linije – Obrazac 4;
- Fiskalizovan račun/faktura za nabavku predmetne opreme/usluga koji mora sadržati sve podatke propisane Zakonom¹⁰ izdata na puni iznos investicije. Ukoliko se radi o uvezenoj opremi neophodno je dostaviti ovjerenu fakturu sa otpremnicom, JCI (jedinствену carinsku ispravu). Fotokopija garancije za opremu je obavezna za svaki predmet nabavke koji podliježe garanciji;
- Dokaz o izvršenom plaćanju (izvodi sa bankarskog računa preduzeća ovjeren od strane poslovne banke, ovjeren original nalog za prenos, ovjereni Swift, ovjerena potvrda od dobavljača, itd.)¹¹;
- Dokaz o realizovanoj aktivnosti – dokument kojim se opisuje stanje nakon realizacije aktivnosti, fotografije (kupljena/instalirana oprema/uređaj);
- Karton deponovanih potpisa;
- Potvrda da je navedeni žiro-račun (naveden u KDP) aktivan izdata od strane poslovne banke. Sredstva će se isplaćivati na žiro račun banke za koji je dostavljena potvrda; i
- druga specifična dokumentacija po zahtjevu Ministarstva regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama, a koja je definisana pojedinačnom programskom linijom.

Kompletna dokumentacija se dostavlja u originalu ili ovjerenoj fotokopiji.

Napomena:

- Sve fakture izdate od isporučioца opreme/usluga moraju biti plaćene sa računa preduzeća korisnika finansijske pomoći.

7.6.2 Monitoring

Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama, prije donošenja odluke o refundaciji sredstava, obavlja **obavezan monitoring odnosno terensku kontrolu** neposrednim uvidom na lokaciji poslovnih objekata podnosioca prijave. Prilikom monitoringa neophodno je:

- da nabavljena oprema bude instalirana i u funkciji;
- da se Komisiji za monitoring obezbijedi nesmetan pristup opremi radi uzimanja informacija o istoj (serijski broj, broj motora i ostale relevantne informacije);
- da se omogući pristup informacionom sistemu gdje je to definisano.

Isplata će se vršiti naknadno po principu refundacije za programske linije u okviru kojih je isti predviđen, a pošto je ugovorena aktivnost u potpunosti realizovana i za koju je dostavljena kompletna dokumentacija i dokaz o utrošku sredstava, kao i pozitivan Izvještaj Komisije za monitoring sa foto-dokumentacijom, uz ostale ispunjene uslove Programa.

Za pozitivno riješene zahtjeve, donijeće se Rješenje kojim će se odobriti isplata finansijske pomoći.

¹⁰ Zakon o porezu na dodatu vrijednost ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 065/01 od 31.12.2001, 012/02 od 15.03.2002, 038/02 od 26.07.2002, 072/02 od 31.12.2002, 021/03 od 31.03.2003, 076/05 od 16.12.2005, 004/06 od 27.01.2006, "Službeni list Crne Gore", br. 016/07 od 27.12.2007, 073/10 od 10.12.2010, 040/11 od 08.08.2011, 029/13 od 22.06.2013, 009/15 od 05.03.2015, 053/16 od 11.08.2016, 001/17 od 09.01.2017, 050/17 od 31.07.2017, 046/19 od 07.08.2019, 073/19 od 27.12.2019, 080/20 od 04.08.2020, 008/21 od 26.01.2021, 059/21 od 04.06.2021) i Zakon o fiskalizaciji u prometu proizvoda i usluga ("Službeni list Crne Gore", br. 046/19 od 07.08.2019, 073/19 od 27.12.2019, 008/21 od 26.01.2021)

¹¹ Prihvata se jedan od navedenih dokumenata.

Ukoliko dostavljena dokazna dokumentacija nakon završetka aktivnosti nije u skladu sa odobrenim opravdanim troškovima (definisanih u Ugovoru o sufinansiranju), Ministarstvo neće izvršiti isplatu, o čemu će donijeti Rješenje kojim će se odbiti zahtjev za refundaciju sredstava.

Takođe, ukoliko se u toku monitoringa, odnosno terenske kontrole, utvrdi da oprema odstupa od one prikazane na fakturi, Ministarstvo neće izvršiti isplatu, o čemu će donijeti Rješenje kojim će se odbiti zahtjev za refundaciju sredstava.

Nabavljena oprema koja je predmet sufinansiranja se ne smije otuđiti u periodu od tri godine od dana isplate finansijske podrške. Ukoliko korisnik otuđi opremu u periodu od tri godine od dana odobrenja bespovratne podrške, Korisnik sredstava je dužan vratiti dodijeljena sredstva u roku od 30 dana od dana prijema pisanog obavještenja Ministarstva regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama o obavezi vraćanja sredstava.

Privredni subjekt je u obavezi da na kraju svake godine, u periodu od tri godine, po zahtjevu Ministarstva regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama, od dana odobrenja sredstava, dostavlja izvještaje o efektima korišćenja sredstava finansijske podrške (povećanje broja zaposlenih, proširenje asortimana, povećanje obima i vrijednosti prometa, povećanje produktivnosti, poboljšanje plasmana na inostrana tržišta, i sl.).

Nakon dobijene finansijske podrške, privredni subjekt dužan je da na zahtjev Ministarstva regionalno-investicionog razvoja i Agencije za zaštitu konkurencije, a u periodu od tri godine od dana odobrenja bespovratne podrške, omogućiti uvid u finansijsku dokumentaciju i pristup opremi na poslovnoj lokaciji. U suprotnom, korisnik sredstava je dužan vratiti dodijeljena sredstva, u roku od 30 dana od dana prijema pisanog obavještenja Ministarstva regionalno-investicionog razvoja o obavezi vraćanja sredstava.

Takođe, ukoliko se utvrde i druge nepravilnosti u toku monitoringa, privrednom subjektu se oduzima pravo učešća na Javnim pozivima Ministarstva regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama za period od naredne 2 godine.

8 IZVJEŠTAVANJE I EVALUACIJA PROGRAMA

Izveštaj o realizaciji Programa će biti sastavni dio godišnjeg izvještaja o radu Ministarstva regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama. Ministarstvo može po potrebi sačinjavati periodične informacije o implementaciji Programa, odnosno programskih linija. U skladu sa prirodom dinamike realizacije dodijeljene podrške i očekivanih efekata, evaluacija Programa će se raditi nakon druge, odnosno treće godine implementacije Programa podrške investicijama za 2025. godinu.

9 PROMOCIJA PROGRAMA

U cilju bolje vidljivosti i dalje promocije Programa podrške investicijama i dodjele subvencija od strane Ministarstva regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama, svi korisnici državne pomoći su odgovorni za adekvatno promovisanje projektne aktivnosti podržane od Ministarstva. Podržane projektne aktivnosti koje se odnose na nabavku opreme treba da budu jasno obilježene da su ko-finsansirane kroz Program podrške investicijama, što će biti predmet Ugovora o sufinansiranju potpisanog između Korisnika državne pomoći i Ministarstva regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama. Korisnik sredstava je u obavezi da obezbijedi informativne pločice ili naljepnice za označavanje opreme koja je predmet podrške.

PROGRAMSKE LINIJE

A. CILJ

U cilju povećanja konkurentnosti privrednih subjekata, Programske linije za podršku ključnim investicijama i malim i održivim investicijama podstiču razvoj preduzetništva, jačaju proizvodne kapacitete i unapređuju poslovanje privrednih subjekata, a naročito mikro i malih preduzeća i preduzetnika, sa posebnim akcentom na mlade, žene i manje razvijene jedinice lokalne samouprave, dajući konstantan doprinos povećanju broja radnih mjesta i izvozu kroz nabavku opreme.

Specifični ciljevi:

- Podsticanje opšteg nivoa preduzetničke aktivnosti u zemlji;
- Jačanje preduzetništva kod žena, mladih i nedovoljno razvijenih opština;
- Podrška daljem rastu zaposlenosti i stvaranju nove vrijednosti.

B. PREDMET

Programske linije podrazumijeva dodjelu bespovratnih sredstava za nabavku osnovnih sredstava/opreme koji su direktno uključeni u **proces proizvodnje, finalne proizvodnje i pružanja usluge**:

- Nova proizvodna oprema i/ili mašina, koja je direktno u funkciji kreiranja proizvoda;
- Novi djelovi, specijalizovani alati i mašine.

Mikro i mala preduzeća i preduzetnici mogu podnijeti jedan zahtjev za dodjelu finansijske pomoći i to za **maksimalno 5 stavki** u okviru programskih linija jedinstvenog ulaganja od prihvatljivih aktivnosti programskih linija.

Predmet podrške (oprema, mašine, specijalizovani alati, itd.), koji je predmet aplikacije, **mora biti direktno (po)vezan sa osnovnom šifrom djelatnosti** pod kojom je privredni subjekt (preduzetnik) registrovan u CRPS-u, **ili povezana šifra djelatnosti mora biti sadržana u Statutu** privrednog društva na dan 31. 12. 2024. godine.

C. FINANSIJSKI OKVIR

I - Programska linija za podršku ključnim investicijama

Ukupan budžet za realizaciju Programske linije za podršku ključnim investicijama iznosi 700.000,00 €.

➤ Intenzitet podrške

Ulaganja u definisani predmet podrške u visini od 30.000,00 do 90.000,00 € bez PDV-a.

Programska linija podrazumijeva da privredno društvo/preduzetnik finansira 100% svih troškova do završetka aktivnosti za koju konkuriše. Nakon podnesene dokumentacije koja dokazuje utrošak sredstava ugovorene aktivnosti, od strane Ministarstva regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama odobrava se refundacija dijela

troškova u visini do 50% iznosa opravdanih troškova bez PDV-a, u minimalnom iznosu od 15.000,00 €, a u maksimalnom iznosu do 45.000,00 € bez PDV-a.

Ukoliko u osnivačkoj strukturi preduzeća u vlasništvu od minimum 50% učestvuju osobe ženskog pola i/ili osobe koje imaju do navršених 35 godina starosti, kao i za privredne subjekte koji su registrovani i obavljaju djelatnost u jedinicama lokalnih samouprava (JLS) sa indeksom razvijenosti od 75% do 100%, intenzitet maksimalne podrške iznosi do 70% iznosa opravdanih troškova bez PDV-a, odnosno u maksimalnom iznosu do 63.000,00 €, a za privredne subjekte koji su registrovani i obavljaju djelatnost u jedinicama lokalnih samouprava (JLS) sa indeksom razvijenosti do 75%, intenzitet maksimalne podrške iznosi do 80% iznosa opravdanih troškova bez PDV-a, odnosno u maksimalnom iznosu do 72.000,00 €.

Primjer 1 minimalnog iznosa investicije:

Nabavka opreme koja je u funkciji obavljanja proizvodne djelatnosti i usluga:

- Ukupna cijena nabavljene opreme iznosi **30.000 € + PDV 21% = 36.300,00 €**
- Opravdani prihvatljiv trošak iznosi **30.000,00 €**;
- Odobreni iznos sufinansiranja je do 50%, odnosno u maksimalnom iznosu od **15.000,00 €**;
- **PDV se ne smatra opravdanim troškom.**

Primjer 2 minimalnog iznosa investicije:

Nabavka opreme koja je u funkciji obavljanja proizvodne djelatnosti i usluga ukoliko privredni subjekt dolazi iz manje razvijene JLS, sa indeksom razvijenosti do 75%:

- Ukupna cijena nabavljene opreme iznosi **30.000 € + PDV 21% = 36.300,00 €**
- Opravdani prihvatljiv trošak iznosi **30.000,00 €**;
- Odobreni iznos sufinansiranja je do 80%, odnosno u maksimalnom iznosu od **24.000,00 €**;
- **PDV se ne smatra opravdanim troškom.**

Primjer 1 maksimalnog iznosa investicije:

Nabavka opreme koja je u funkciji obavljanja proizvodne djelatnosti i usluga:

- Ukupna cijena nabavljene opreme iznosi **90.000 € + PDV 21% = 108.900,00 €**
- Opravdani prihvatljiv trošak iznosi **90.000,00 €**;
- Odobreni iznos sufinansiranja je do 50%, odnosno u maksimalnom iznosu od **45.000,00 €**;
- **PDV se ne smatra opravdanim troškom.**

Primjer 2 maksimalnog iznosa investicije:

Nabavka opreme koja je u funkciji obavljanja proizvodne djelatnosti i usluga ukoliko privredni subjekt dolazi iz manje razvijene JLS sa indeksom razvijenosti do 75%:

- Ukupna cijena nabavljene opreme iznosi **90.000 € + PDV 21% = 108.900,00 €**
- Opravdani prihvatljiv trošak iznosi **90.000,00 €**;
- Odobreni iznos sufinansiranja je do 80%, odnosno u maksimalnom iznosu od **72.000,00 €**;
- **PDV se ne smatra opravdanim troškom.**

II - Programska linija za mala i održiva ulaganja

Ukupan budžet za realizaciju Programske linije za mala i održiva ulaganja iznosi 500.000,00 €.

➤ Intenzitet podrške

Ulaganja u definisani predmet podrške u visini od 10.000,00 do 30.000,00 € bez PDV-a.

Programska linija podrazumijeva da privredno društvo/preduzetnik finansira 100% svih troškova do završetka aktivnosti za koju konkuriše. Nakon podnesene dokumentacije koja dokazuje utrošak sredstava ugovorene aktivnosti, od strane Ministarstva regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama, odobrava se refundacija dijela troškova **u visini do 50% iznosa opravdanih troškova bez PDV-a, u minimalnom iznosu od 5.000,00 €, a u maksimalnom iznosu do 15.000,00 € bez PDV-a.**

Ukoliko u osnivačkoj strukturi preduzeća u vlasništvu od minimum 50%, učestvuju osobe ženskog pola i/ili osobe koje imaju do navršenih 35 godina starosti, kao i za privredne subjekte koji su registrovani i obavljaju djelatnost u jedinicama lokalnih samouprava (JLS) sa indeksom razvijenosti od 75% do 100%, intenzitet maksimalne podrške iznosi **do 70% iznosa opravdanih troškova bez PDV-a, odnosno u maksimalnom iznosu do 21.000,00 €, a za privredne subjekte koji su registrovani i obavljaju djelatnost u jedinicama lokalnih samouprava (JLS) sa indeksom razvijenosti do 75%, intenzitet maksimalne podrške iznosi do 80% iznosa opravdanih troškova bez PDV-a, odnosno u maksimalnom iznosu do 24.000,00 €.**

Primjer 1 minimalnog iznosa investicije:

Nabavka opreme koja je u funkciji obavljanja proizvodne djelatnosti i usluga:

- Ukupna cijena nabavljene opreme iznosi **10.000 € + PDV 21% = 12.100,00 €**
- Opravdani prihvatljiv trošak iznosi **10.000,00 €;**
- Odobreni iznos sufinansiranja je do 50%, odnosno u maksimalnom iznosu od **5.000,00 €;**
- **PDV se ne smatra opravdanim troškom.**

Primjer 2 minimalnog iznosa investicije:

Nabavka opreme koja je u funkciji obavljanja proizvodne djelatnosti i usluga ukoliko privredni subjekt dolazi iz manje razvijene JLS sa indeksom razvijenosti do 75%:

- Ukupna cijena nabavljene opreme iznosi **10.000 € + PDV 21% = 12.100,00 €**
- Opravdani prihvatljiv trošak iznosi **10.000,00 €;**
- Odobreni iznos sufinansiranja je do 80%, odnosno u maksimalnom iznosu od **8.000,00 €;**
- **PDV se ne smatra opravdanim troškom.**

Primjer 1 maksimalnog iznosa investicije:

Nabavka opreme koja je u funkciji obavljanja proizvodne djelatnosti i usluga:

- Ukupna cijena nabavljene opreme iznosi **30.000 € + PDV 21% = 36.300,00 €**
- Opravdani prihvatljiv trošak iznosi **30.000,00 €;**
- Odobreni iznos sufinansiranja je do 50%, odnosno u maksimalnom iznosu od **15.000,00 €;**
- **PDV se ne smatra opravdanim troškom.**

Primjer 2 maksimalnog iznosa investicije:

Nabavka opreme koja je u funkciji obavljanja proizvodne djelatnosti i usluga ukoliko privredni subjekt dolazi iz manje razvijene JLS sa indeksom razvijenosti do 75%:

- Ukupna cijena nabavljene opreme iznosi **30.000 € + PDV 21% = 36.300,00 €**
- Opravdani prihvatljiv trošak iznosi **30.000,00 €**;
- Odobreni iznos sufinansiranja je do 80%, odnosno u maksimalnom iznosu od **24.000,00 €**;
- **PDV se ne smatra opravdanim troškom.**

D. PROCEDURA SPROVOĐENJA

➤ Raspisivanje Javnog poziva

Javni poziv za privredne subjekte, korisnike državne pomoći će se raspisati u skladu sa procedurom datom u Poglavlju 7. **Procedura sprovođenja programa, i 7.1 Raspisivanje javnog poziva.**

➤ Uslovi za učešće

Opšti uslovi za učešće u programskoj liniji koje je potrebno da zadovolji podnosilac prijave navedeni su u Poglavlju 7.2 **Opšti uslovi za učešće.**

Posebnu pažnju skrećemo na definisane „Posebne uslove“ u sklopu Poglavlja 7.2.

➤ Potrebna dokumentacija, razmatranje aplikacija, refundacija troškova i monitoring

Opšta dokumentacija navedena je u Poglavlju 7.4 **Podnošenje prijava, i potrebna dokumentacija** navedena u okviru Poglavlja 7.4.1 **Prijavna dokumentacija.**

Razmatranje podnešenih prijava je navedeno u Poglavlju 7.5.

Nakon realizacije planirane aktivnosti, privredni subjekt podnosi dokumentaciju za refundaciju sredstava, detaljno navedeno u Poglavlju 7.6.1 **Refundacija opravdanih troškova.**

Proces monitoringa će se obaviti nakon podnošenja kompletne dokumentacije koja je predviđena u okviru faze za realizaciju programske linije, a u skladu sa poglavljem 7.6.2 **Programa.**

E. KONTAKT

Sve informacije koje se odnose na Program, korisnici mogu dobiti na sljedeće kontakte:

Ljiljana Belada, načelnica, e-mail: ljiljana.belada@mirn.gov.me; Marko Đukić, savjetnik, e-mail: marko.djukic@mirn.gov.me; i Marija Đurović, savjetnica, e-mail: marija.djurovic@mirn.gov.me, kao i na tel. 068 874 974 i 068 874 975 u periodu od 8:00 – 11:00 časova, i od 12:00 – 15:00 časova.